

MADEN

OVP, MADENCİLİĞE NASIL BİR RÖTA ÇİZİYOR?

- Maden Platformu'ndan Ankara çıkarması
- Maden Platformu Sözcüsü Mehmet Yılmaz: "Doğal kaynaklarımızı harekete geçirirsek cari açığı azaltırız"
- Tezgah üstü altın talebinin üçte birinden fazlası Türkiye'den

EKİP OLARAK

ÇALIŞIR

EKİP OLARAK

BAŞARIRIZ

Acacia olarak, hayatın her aşamasında, bakırın olduğu her yerde insanların hayatlarına katkıda bulunuyoruz. **Önce insan** sloganıyla, bütün faaliyetlerimizde doğayla uyumlu sürdürülebilir madencilik için çalışıyoruz.

Acacia Maden İşletmeleri A.Ş.
Kazım Özalp Mah. Karaca Sok. No:32/7
Gaziosmanpaşa - Çankaya/ANKARA
Tel: +90 312 440 99 82
Faks: +90 312 440 99 81
info@acacia.com.tr

esan

Doğal kaynakları insana, çevreye, geleceğe duyarlı şekilde aramak,
üretmek ve değerini artırarak dünyaya sunmak misyonumuzla

DAHA AYDINLIK BİR DÜNYA İÇİN ÇALIŞIYORUZ!

www.esan.com.tr

rı dile getirdik ve çözüm önerilerimizi ilettik. Ayrıca orman izinleri ile ilgili hazırlanan 16. Madde Yönetmelik Taslağının **MADENCİLİĞİ YOK EDECEK** bir yönetmelik taslağı olduğunu ve bunun madenleri hammadde olarak kullanan sanayi kuruluşlarını da derinden etkileyeceğini ve dışa bağımlı hale getireceğini ifade ettik.

Yine Maden Platformu olarak Tarım ve Orman Bakanımız Sayın İbrahim Yumaklı ve ekibi ile de verimli bir toplantı yaptık. Orman ve mera izinlerinde yaşanan sorunları, dünyanın en yüksek orman izin bedelleri ve özellikle yeni Orman İzin Yönetmelik Taslağının 16. Maddesinin gündeme geldiği toplantı samimi bir ortamda geçti. Sayın Bakanımız, orman izin yönetmelik taslağını madencilik sektörünün görüşünü almadan çıkarmayacaklarının sözünü verdi. Tabii ki sektörün görüşünün mutlaka dikkate alınacak olmasının son derece önemli olduğunu vurgulamakta fayda var.

Şunu çok iyi biliyoruz ki; ormanlık alanların sadece binde 3'ünün yani yüzde 0,5 bile olmayan kısmının madencilığe tahsis edildiği bir ortamda 'ormanları yok eden bir sektör' olarak ters bir algı yaratılıp, haksız bir şekilde sektör aleyhine fındık kabuğunda fırtınalar koparılıyor.

Bu algının değiştirilmesinde sektör olarak bizim yapacağımız rehabilitasyon çalışmalarının yanı sıra, Orman Bakanlığımızın ve OGM'nin resmi kayıttaki rakamlar ile tahsis edilen alan miktarlarını, madencilik için izin verilen alanlarda kesilen ağaç miktarını ve bunun kesilen ağaç miktarına oranını, madencilik sektöründen alınan ağaçlandırma bedelleri ve izin bedelleri ile başka bölgelerde ne kadar alanda ağaçlandırma yapıldığı gibi konulardaki açıklamalar doğruların yansıtılması ve algının değişmesi açısından son derece kıymetli olacak.

Kıymetli Meslektaşlarım,

Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan, 2024-2026 dönemi için üç yıllık ekonomik hedef ve politikaların yer aldığı Orta Vadeli Program (OVP), 2023 yılı Eylül ayının ilk haftasında açıklandı. Yeni açıklanan Orta Vadeli Programda (OVP) maden kaynaklarının ekonomiye kazandırılmasına yönelik hedeflerin belirlenmesi son derece önemli.

OVP'yi incelediğimizde, uzun süredir sektör olarak ısrarla dile getirdiğimiz 'yatırım ortamının iyileştirilmesi' talebinin kamu otoritesinde karşılık bulduğunu gördük. Bunu da büyük bir memnuniyetle karşıladık. Konuya ilişkin maddeyi OVP'de yazıldığı haliyle paylaşmak isterim:

"Maden arama faaliyetleri mevzuatta kamu yararına faaliyet olarak tanımlanacak ve madenlerin iş-

letilmesinin türlerine, niteliklerine ve sürdürülebilirlik ilkelerine göre detaylı olarak ele alındığı yatırım güvencesini artıracak yeni bir temel düzenleme hazırlanacaktır."

Görüldüğü üzere, arama faaliyetleri 'kamu yararına faaliyet' olarak tanımlanacak ve yatırım güvencesini artıracak yeni bir düzenleme yapılacak. İşte yıllardır sürekli olarak azalan maden arama faaliyetleri bu sayede artacak ve yeni yatırımcılar bu sektöre girerken kendilerini daha güvende hissedecektir.

Yine TMD olarak uzunca bir süredir dile getirdiğimiz 'tüm tabii kaynakların tek bir otoriteye bağlanması' ile ilgili talebimiz de OVP'de yer alıyor. İlgili maddeyi aynen aktarıyorum:

"Tüm tabii kaynak yönetim sistemlerinin birbiriyle uyumlu bir kurumsal yapılanmaya kavuşturulmasını teminen bu faaliyetlerin tek elden yönetilmesine yönelik gerekli düzenlemeler yapılacaktır."

Gördüğümüz üzere bu talebimiz de kamuda çok net bir karşılık bulmuş. Toprağın, suyun, madenlerin, jeotermal ve diğer tüm doğal kaynaklarımızı bütüncül bir bakış açısıyla ele alacak tek bir otorite, kaynaklarımızın dengeli ve etkin bir şekilde kullanılmasını da sağlayabilir. Dolayısıyla bu konuda atılacak adımların da en büyük destekçisi biz olacağız. Sektörümüzün tek bir otorite ile yönetilmesinde ilgili bakanlığın tercihen "Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı" olmasını da son derece önemli buluyoruz

Yine OVP'de sorumlu ve sürdürülebilir madencilik politikalarına ciddi bir vurgu var. Bildiğiniz üzere zaten TMD olarak bir süredir sorumlu madencilik konusunda çalışma yürütüyoruz. Başlattığımız Sorumlu Madencilik İnisyatifi de bu konuda öncü bir rol oynayacak. Dolayısıyla programda madencilikle ilgili yer alan hususların bizim beklenti ve gelecek öngörülerimizle son derece uyumlu olduğunu söylemek gerekir.

OVP doğrultusunda yapılacak reformlar; zaman testine karşı dayanmış, birçok zorluğun üstesinden gelmiş madencilik sektörünün daha sağlam bir yapıya kavuşmasını sağlayacaktır.

Sevgili Madenci Dostlarım,

TMD olarak bu yılki 4 Aralık Dünya Madencilik Günü kutlamasını Ankara'da gerçekleştirmeye karar verdik. Madencilik sektörünün en anlamlı bu gününü birlikte kutlamak üzere hepinizi şimdiden Ankara'daki etkinliğimize davet ediyorum.

Saygılarımla.

KALICI DEĞERLER GELİŞTİRİYORUZ

**ÇALIŞANLAR İÇİN
KALICI DEĞERLER:**
Meslek içi eğitimle
daha kaliteli işgücü.

**ÇEVRE İÇİN
KALICI DEĞERLER:**
Kanun ve yönetmeliklere
tam uyum, doğaya saygı.

**TOPLUM İÇİN
KALICI DEĞERLER:**
Sosyal fayda için yeni
mekanlar, yeni ufuklar.

Çayeli Bakır
İşletmeleri A.Ş.

Asıl cevherimiz çalışanlarımız

Değerli Metal Madenciliği Projeleri İçin Yüksek Performanslı, Prosesle Uyumlu Ekipmanlar

Proses Tasarımı & Mühendislik
Uygulama & Montaj
Proje Yönetimi & Danışmanlık
Ekipman İmalat & Tedarik

✓ **İmalatlarımız**

- Elektroliz Hücresi
- Solüsyon Isıtıcı
- Karbon Rejenerasyon Fırını

✓ **Ekipman Tedarik**

- Ekipman Şartname & Teknik Föy Hazırlığı
- İhale Döküman Hazırlığı & Süreç Yönetimi
- Tedarikçi Matrisi Hazırlığı & Tekliflerin Değerlendirilmesi
- Sözleşme Yönetimi, Satın Alma & Lojistik Çalışmaları

CH
Consultants

www.chconsultants.com

MINEX

13-16 EYLÜL 2023

STAND NO: A202

Değerli metal madenciliğine yönelik anahtar teslim çözümlerimizle sizleri de standımıza bekliyoruz.

OVP, MADENCİLİĞE NASIL BİR ROTA ÇİZİYOR?

Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığınca hazırlanan ve 2024-2026 dönemini kapsayan OVP ile temel ekonomik büyüklükler ve hedefler belirlendi. OVP'de madencilik sektörüyle ilgili kritik hedeflere de yer verildi. Program, madencilik sektörü ve iş dünyasından olumlu tepkiler alırken, ekonomistlerden daha temkinli değerlendirmeler geliyor. İşte OVP ile ilgili tüm detaylar...

62

06

KISA KISA...

28

MADEN PLATFORMU'NDAN
ANKARA ÇIKARMASI

30

MADENCİLİK SEKTÖRÜ
15 MİLYAR DOLAR İHRACAT HEDEFLİYOR

32 MADEN PLATFORMU SÖZCÜSÜ
MEHMET YILMAZ:

**"DOĞAL KAYNAKLARIMIZI
HAREKETE GEÇİRİRSEK CARİ
AÇIĞI AZALTIRIZ"**

36

**UKRAYNA'NIN DEMİR CEVHERİ
ABLUKA ALTINDA**

39

**SINIRDA KARBON İÇİN YENİ
FİNANSMAN YOLDA**

42

**TEZGAH ÜSTÜ ALTIN TALEBİNİN
ÜÇTE BİRİNDEN FAZLASI
TÜRKİYE'DEN**

44

**TARİHİ AVRUPA KASABASI
TAŞINIYOR: KİTANIN EN BÜYÜK
NADİR TOPRAK ELEMENTLERİ
YATAĞI BULUNDU**

46

**DERİN DENİZ MADENCİLİĞİNE
İLGİ ARTIYOR**

49

**DEV KÖMÜR MADENİ GÜNEŞ
ENERJİSİ SANTRALİNE
DÖNÜŞÜYOR**

50

**BAKIR VE ALÜMİNYUM GÜÇLÜ
TALEP DÖNEMİNE GİRİYOR**

52

"ŞİLE HAVZASI İZİNLERİ AÇILMALI"

56

**DOĞALTAŞTA İŞLENMİŞ ÜRÜN
İHRACATI AMORF İLE YÜZDE
90'A ULAŞACAK**

60

**TÜRK DOĞALTAŞ
İHRACATÇILARINDAN RUSYA
HEDEFİ:
100 MİLYON DOLAR İHRACAT**

62

[KAPAK]

**OVP, MADENCİLİĞE
NASIL BİR ROTA ÇİZİYOR?**

74

[MAKALE]

**FAYDA MALİYET ANALİZİ
YÖNTEMLERİ AÇISINDAN YERİNDE
TETKİK DEĞERLENDİRMESİNE
ELEŞTİREL BAKIŞ**

**TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ
SEKTÖRDEN HABERLER BÜLTENİ
TMD ADINA SAHİBİ ve SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Ali EMİROĞLU**

YAYIN KURULU
Melih TURHAN
Suha NİZAMOĞLU
Sabri ALTINOLUK
Levent YENER
Onur KÖKTÜRK

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Murat Fırat
murat.firat@turkiyemadencilerdernegi.org.tr

YAYIN TÜRÜ
Yerel Süreli Yayın
ISSN 2645-8985

SAYI
96. SAYI

YÖNETİM YERİ
İstiklal Cad. Tunca Apt.
No: 233 - 1 / 1
Beyoğlu - İSTANBUL
Tel: 0212 245 15 03
Fax: 0212 293 83 55
info@turkiyemadencilerdernegi.org.tr
www.tmd.org.tr

GÖRSEL YÖNETMEN
Kasım Halis

BASKI
EMSAL Matbaa Tanıtım Hiz.
San. ve Tic. Ltd. Şti.
Bahçekapı Mah. 2477.
Cadde No: 6
Şaşmaz - Etimesgut/ANKARA
Tel/Phone: +90 312 278 82 00
Fax: +90 312 278 82 30
Sertifika No: 46753

Basım Tarihi
Ekim 2023
ISSN
2645-8985

Kasım 1992'den beri yayımlanan Sektörden Haberler Bülteni'nin tirajı 1500 adet olup, Madencilik Sektörü ile ilgili firmalara, Bakanlıklara, TBMM üyelerine, ilgili kamu kuruluşlarına, üniversitelere, dernek ve vakıflara gönderilmektedir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. İmzalı yazılardaki görüş ve düşünceler yazarlarına aittir. Derneği ve bülteni sorumlu kılmaz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI İŞIKHAN, MADEN OCAĞINDA İŞÇİLERLE BİR ARAYA GELDİ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan, Zonguldak'ta Armutçuk Müessesesi maden ocağında işçilerle bir araya geldi.

Bakanlıktan yapılan yazılı açıklamaya göre, Bakan Işıkhan, Armutçuk Müessesesi maden ocağında kısa süre önce yaşanan maden kazasında hayatını kaybeden Ramazan Yıldırım'ın ailesine taziye ziyaretinde bulundu.

Daha sonra geçmiş olsun dileklerini iletmek ve incelemelerde bulunmak için Türkiye Taş Kömürü Kurumu Armutçuk Müessesesi maden ocağını ziyaret eden Işıkhan, eksi 400 kotunda işçilerle yemek yedi, sohbet etti. Maden işçileriyle bir arada olmaktan ayrı bir gurur duyduğunu ifade eden Işıkhan, her bir

maden işçisinin alın terinin çok değerli olduğunu belirtti.

Madencilerin gösterdiği gayrete ve yoğun çabaya dikkati çeken Işıkhan, işçilere hitaben şu ifadeleri kullandı:

"Sizin canınız bizim için çok kıymetli.

Sayenizde çocuklarımızın geleceğini oluşturuyoruz, sanayimiz geliyor, ihracatımız artıyor. Her bir kardeşimin emeği için tekrar teşekkür ediyorum. Her türlü ihtiyacınızı, talebiniizi karşılamak için devletimiz de ben de bir kardeşiniz olarak yanınızdayız."

BÜROKRASİDE BAYRAK DEĞİŞİMİ

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığında bazı genel müdürlük görevlerine atamalar gerçekleştirildi.

Bazı kurum ve kuruluşlarına ilişkin atama ve görevden alma kararları Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla Resmi Gazete'de yayımlandı.

Buna göre, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Hüseyin Erdoğan, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Süleyman Önel ve Strateji Geliştirme Başkanı Mutlu Koç görevden alındı.

Enerji İşleri Genel Müdürlüğüne Ahmet Özkaya, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne Arslan Narin, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğüne Vedat Yanık, Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanlığına Muharrem Kiraz atandı.

Tarım ve Orman Bakanlığı taşra teşkilatına atamalar

Öte yandan, Tarım ve Orman Bakanlığının, 12 tarım ve orman il müdürü görevden alınırken, 45 tarım ve orman il müdürlüğüne ise atama yapıldı.

Arslan Narin
Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürü

Vedat Yanık
Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürü

Muharrem Kiraz
Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı

Ahmet Özkaya
Enerji İşleri Genel Müdürü

TÜRKİYE İLE AZERBAYCAN ARASINDA MADENCİLİK ALANINDA İŞBİRLİĞİ

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından onaylanan milletlerarası anlaşma, Resmi Gazete'de yayımlandı.

Bakü'de 22 Aralık 2021 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik Alanında İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması hakkında karar 4 Ağustos 2023 tarihli Resmi Gazete'de yer aldı.

Buna göre, Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti Ekoloji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı arasında yapılan anlaşma ile maden arama, araştırma ve üretiminde yapılan çalışmaların şeffaflığının ve güvenilirliğinin artırılması, maden yataklarının verimli kullanımı ve korunmasına yönelik uygulamalar incelenecek.

Maden kaynaklarının aranması, jeolojik araştırmalar ve eğitim programları yoluyla bilgi ve deneyim paylaşımı yapılacak.

Madencilik sektörünün gelişimine ilişkin bilimsel ve endüstriyel istatistikler dahil olmak üzere

re teknik, teknolojik, bilimsel ve mevzuatsal bilgi alışverişi sağlanacak.

Maden arama faaliyetleri sonucunda ortaya çıkarılan cevher özelliklerinin ve miktarının uluslararası kabul görececek bir standarda göre belirlenmesine yönelik çalışmalar uygulanacak.

Taraflar arasında madencilik uzmanlarına yönelik eğitim düzenlenerek, uzman değişimi yoluyla deneyimler paylaşılacak.

Ara-uç ürün tesis teknolojisinin geliştirilmesine yönelik işbirliği tesis edilerek, imzalanacak bir üretim paylaşım anlaşması kapsamında metalik madenlere ilişkin ortak çalışmalar yürütülecek.

Ayrıca taraflar, anlaşmanın uygulanması amacıyla bir "Madencilik Çalışma Grubu" oluşturmalarına ve her iki ülkede madencilik alanında faaliyet gösterecek ortak girişimler ve/veya özel şirketleri aracılığıyla birlikte çalışacak.

Cevherden
Endüstriye
66 yıl

© Barit Maden Türk A.Ş.

SUUDİ ARABİSTAN İLE MADENCİLİK ALANINDA İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI İMZALANDI

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, Suudi Arabistan ile madencilik alanında işbirliğinin önünü açacak bir mutabakat zaptına imza attıklarını söylerken Ticaret Bakanı Ömer Bolat ise önümüzdeki günlerde sektörel ortaklıklar alanında mutabakat zaptı imzalanacağını belirtti.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, bugün Suudi Arabistan Sanayi ve Maden Kaynakları Bakanı Bandar bin İbrahim Alkhorayef ile görüştiklerini ve madencilik alanında işbirliğinin önünü açacak bir mutabakat zaptına imza attıklarını söyledi.

Bayraktar, anlaşmanın elektrikli araçlar, güneş paneli gibi alanlarda yeni teknolojilerde ihtiyaç duyulan kritik maden-

lerle ilgili işbirliğini içerdiğini dile getirdi.

Suudi Arabistan'ın özellikle yeşil hidrojen, rüzgar ve güneş panellerine ilgisine dikkati çeken Bayraktar, bu çerçevede 5 bin megavatlık bir kurula güç hedefi olduğunu aktardı.

Ticaret Bakanı Ömer Bolat ise , Suudi Arabistan Sanayi ve Maden Kaynakları Bakanı Bender bin İbrahim El-Harif'le

görüşmesine ilişkin, "Özellikle ihracat stratejilerimiz ve sektörel ortaklıklar alanında işbirliğine yönelik bir mutabakat zaptını önümüzdeki günlerde imzalayacağız" ifadesini kullandı.

Bolat, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın geçen ay gerçekleştirdiği Cidde ziyaretinin ardından inşa edilecek bu işbirliğiyle, Suudi Arabistan Ulusal Sanayi ve Madencilik Stratejisi ve "Suudi 2030 Vizyonu" çerçevesinde Türk firmalarının Suudi Arabistan'daki projelerden daha fazla pay almaları hususunda ortak çalışmaya devam edeceklerini kaydetti.

ZENİT MADENCİLİK A.Ş.

Merkez

Yukarı Dikmen Mah. 635. Sok. No:3, 06450,
Oran, Çankaya/Ankara
Tel: +90 312 490 3091

Sındırgı İşletmesi

Yolcupınar Mahallesi, 10330 Sındırgı/Balıkesir
Tel: +90 266 516 4040

Halkla İlişkiler

Camicedit Mah. Şehit Menderes Gürlek Cad. No:
12/A Sındırgı/Balıkesir
Tel: +90 266 516 2300

www.zenitmadencilik.com

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMUNA 2 BİN İŞÇİ ALINACAK

Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK), yeraltı "pano-ayak üretim işçiliği" sanatında çalıştırılmak üzere daimi işçi statüsünde 2 bin kişi istihdam edecek.

Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun (TKK) içi alımına ilişkin ilanı Resmi Gazete'de yayımlandı. Buna göre TTK, Zonguldak için 1500, Bartın için 400 ve Karabük'ün Yenice ilçesi için 100 olmak üzere toplam 2 bin yeraltı "pano-ayak üretim işçisi" istihdam edecek.

Söz konusu ilan kapsamında adayların başvuru tarihinin son günü itibarıyla 18 yaşını tamamlamış, en az ilkokul mezunu ve başvuru tarihinin ilk günü itibarıyla 32 yaşından gün almamış

olması gerekiyor. Öte yandan adayların, iş için başvuru yaptıkları ilde ikamet etmeleri şartı aranıyor.

Alımlar, kura yoluyla 13 Ekim Cuma günü Zonguldak, 20 Ekim Cuma günü Bartın ve Karabük'te gerçekleştirilecek. Noter kurası sonucu asıl olarak belirlenen adaylardan gerekli şartları sağlayamayanlar yerine sırasıyla yedek adaylar çağırılacak.

Bakan Bayraktar'dan açıklama

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar da, Türkiye Taşkömürü Kurumuna ekim ayında 3 il için toplam 2 bin işçi alımı yapılacağını açıkladı.

Bakan Bayraktar, Türkiye Taşkömürü Kurumuna 2 bin işçi alımına ilişkin süreci başlattıklarını belirterek, "Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın tensipleriyle, Zonguldak için 1500, Bartın için 400, Karabük (Yenice) için 100 işçi alımı yapacağız." bilgisini verdi.

BAKANLIKTAN MADENLERE 32 MİLYON LİRALIK İŞ GÜVENLİĞİ DESTEĞİ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Madencilikte İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesi Projesi (MISGEP) kapsamında maden işyerlerine verilen destek 31,9 milyon liraya ulaştı.

Projede rehberlik desteğiyle iş sağlığı ve güvenliği alanında yer altı metal ve kömür cevheri üreten maden işyerlerinin kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi hedefleniyor.

Projede, mühendisler, takım liderleri ve İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'nde görevli teknik personel tarafından Türkiye genelinde 190 bin 200 kilometre yol kat edilerek 80 maden işyerine ulaşıldı.

Şehir merkezlerine uzak, jeolojik ve iklim koşullarının ağır olduğu yer altı maden ocaklarına düzenlenen saha ziyaretlerinde yerinde gözlemler yapılarak sahanın ihtiyaçlarına çözüm üretildi.

Somut iyileştirme yapıldı

Türkiye genelindeki 420 saha ziyareti başarıyla tamamlanırken, çalışmalar sayesinde sahada somut olarak yüzde 47 iyileştirme sağlandı.

Faydalanıcı maden işyerlerine İş Sağlığı ve Güvenliği profesyoneli görevlendirilmesi, maden çalışanlarına tahlisiye eğitimleri verilmesi ve bu iş yerleri

arasından belirlenen kriterlere uygun 15 işyerine TS 13741-İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi'nin entegrasyonu çalışmaları için verilen finansal destek ise devam ediyor.

Bu kapsamda, faydalanıcı yer altı maden işyerlerine verilen hibe desteği toplam 31,9 milyon liraya ulaştı.

Belgelendirme süreçleri devam ediyor

TS 13741- İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi'nin entegrasyonu çalışmaları için TSE ile 8 Mart 2022'de imzalanan protokol kapsamında da 115 kişiye TSE işbirliği ile önleyici yaklaşım, ISO 45001, iç tetkik ve TS 13741 standardı eğitimi verildi ve sertifikalandırma yapıldı.

10 firmaya yerinde ayrı ayrı çalıştaylar düzenlenerek, 3 yer altı maden işletmesi TS 13741 standardından belgelendirildi.

Maden iş yerlerindeki tahlisiye (can kurtarma) çalışanlarının sayısının ve niteliklerinin artırılması ile çalışanların acil durumlara hazırlanması için faydalanıcı maden iş yerlerine finansal destek sağlanıyor.

Acil durumlara hazırlık noktasında sağlanan bu destekle 322 tahlisiye eğitime destek verildi. Projede bakanlık desteği 2024'e kadar devam edecek.

MADEN SEKTÖRÜ, 'GELECEK KAYGISI' TAŞIYOR

Maden Sanayii İşverenleri Sendikası (MASİS) Yönetim Kurulu Başkanı Naci İlci, 'toplumdaki algı ve uluslararası yatırımları askıya alma noktasına getiren yasal düzenlemeler nedeniyle' madenciliğin geleceğine ilişkin ciddi kaygılar taşıdıklarını bildirdi.

İlci, yazılı açıklamada, madencilik sektörünün ilk ve tek işveren sendikası MASİS üyelerinin ülke ekonomisine toplam katkısının 3,5 milyar doların üzerinde olduğunu, Türkiye'nin toplam altın üretiminin yarıdan fazlasının MASİS üyelerince gerçekleştirildiğini aktardı.

Kamuoyunda yıllardan beri madencililiğe karşı olumsuz bir algının hakim olduğunu, madenciliğin öneminin yeterince anlaşılmadığını ifade eden İlci, şunları kaydetti:

"Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan tarafından geçtiğimiz günlerde açıklanan Orta Vadeli Ekonomik Program'da madencililiğe özel bir vurgunun yapılmış olması sektörümüz açısından umut verici. Böylelikle ülkemizin ekonomik performansı üzerinde madencilik sektörünün ne denli etkili olduğu en yetkili makamca teyit edilmiş oldu. Milli kaynakların ekonomiye kazandırılmadığı hiçbir programın başarısına ulaşması söz konusu değildir. Bu düşünceyle madenci-

Naci İlci
MASİS Yönetim Kurulu Başkanı

liği kamu yararına faaliyet olarak tanımlayan, milli kaynakları aramayı ve üretmeyi stratejik bir ekonomi politikası sayan ve madencilik sektörünün sürdürülebilirliğini odağına almış bir iktisadi programın uygulamaya konması, karamsarlık içindeki madencililiğe yeni bir can suyu olacaktır."

'Sektörde endişe yarattı'

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın yeni yasama yılında madencilik faaliyetlerini sınırlandıran bir yasal düzenlemeye gideceği yönündeki söylentilerin sektörde ciddi endişeye yol açtığını belirten İlci, "Toplumumuzdaki olumsuz algı ile ulusal ve uluslararası

yatırımları askıya alma noktasına getiren yasal düzenlemeler nedeniyle madenciliğin geleceğine ilişkin ciddi kaygılar taşıyoruz. Ormanlarımızın sadece binde üçünde maden üretimi yapılırken tüm ormanlarımızın tahribata uğratıldığına yönelik olumsuz algı, milli kaynakların ekonomiye kazandırılması çabasını gölgeliyor. Bunun için madencililiğe kamu yararı penceresinden bakılmalı. Çevre ve madenin her ikisinden de vazgeçmek gibi bir lüksümüz söz konusu olamaz. Gerek toplum gerekse kamu otoritesi konuya olan yaklaşımlarını bu gerçekten hareketle belirlemek durumunda." değerlendirmesini yaptı.

MRT

M I N I N G

—
Aqua[®]
Luna

—
Bianco[®]
Unico

—
Bianco[®]
Melograno

IT ALL STARTS
IN THE QUARRY!

 [mrtmining](#)

 [mrtmining](#)

 [mrtmining](#)

[www.mrtmining.com](#)

 [www.mrtslabs.com](#)

HURDA METALİ YEŞİL HAZİNEYE DÖNÜŞTÜRECEKLER

Küresel madencilik şirketleri hurda metali yeşil enerji hazinesine dönüştürmek için kolları sıvadı.

Madencilik şirketleri hurda metali yeşil enerji hazinesine dönüştürmek istiyor. Madencilik devleri Rio Tinto, Glencore ve diğerleri, yeşil enerji dönüşümü emtialara olan talebi artırırken, rekabet avantajı kazanmaya çalışıyor.

Wall Street'in haberine göre, bazı küresel madencilik şirketleri, hurdalıklarda enerji geçişini güçlendirebilecek malzeme arayışına girdi.

Rio Tinto ve Glencore, son on yılda ABD, Avustralya ve Kongo gibi ülkelerdeki dev madenler için yapılan yatırımlardan yola çıkarak, kritik metallerin geri dönüşümünü arttırmak adına anlaşmalar imzaladı.

Sürdürülebilir kaynak kilit rolde

Pek çok madencilik şirketi, otomobil ve elektronik üreticilerinin, ürünleri için giderek daha fazla sürdürülebilir kaynaklı metal ta-

lep edeceğine inanıyor. Ayrıca artan hurda metal arzından kaynaklanan potansiyel tehdidi bir fırsata dönüştürmenin yollarını arıyor.

Dünyanın en büyük ikinci madencilik şirketi ve elektrikli araçlar, güneş panelleri ve rüzgar türbinleri yapımında kullanılan alüminyumun en büyük üreticilerinden olan Rio Tinto geçen ay, Kanadalı Giampaolo Grubu'na ait geri dönüştürülmüş alüminyum tedarikçisi Matalco'nun %50 hissesini 700 milyon dolara satın almayı kabul etti.

Mayıs ayında Glencore, Li-Cycle Holdings ile Avrupa'da yılda 36 gigawatt'a kadar lityum iyon pil için yeterli miktarda geri dönüştürülmüş malzeme üretebilecek bir geri dönüşüm merkezi oluşturmak üzere anlaşta. Şirketlere göre bu, Avrupa'nın en büyük geri dönüştürülmüş pil sınıfı lityum, kobalt ve nikel kaynağı olacak.

Bu hamleler, madencilik sektörünün, yatırımcıların madencilik için sorunlu olduğu ve iklim de-

ğişikliğine olumsuz etkileri bulunması da dahil olmak üzere çevreyi tehdit ettiği yönündeki algılarını değiştirmek için mücadeleye ettiği bir dönemde geldi. Sektörün emisyon, atık vb konulardaki sicili, bazı şirketlerin yeni projelere izin verme ve vasıflı işçi çekme çabalarını zorlaştırıyor.

"Geri dönüşümde daha az enerji harcıyor"

Madencilik şirketleri bu durumda aynı zamanda bir kâr fırsatı da görüyor. Çin'de onlarca yıldır devam eden sanayileşmenin, her zamankinden daha fazla ikinci el metal yaratmaya başlaması bekleniyor ve şirketler bunların geri dönüştürülüp yeniden satılabileceğini umuyor.

Rio Tinto'nun CEO'su Jakob Stausholm, "Geri dönüşüm yaptığınızda daha az enerji kullanırsınız ve doğa üzerinde daha az etki yaratırsınız" dedi ve ekledi "Bu yüzden bunu yapabileceğimiz her yerde yapmaya çalışmamız gerektiğini düşünüyorum."

MADENCİLİK DEVİNE 4,3 MİLYAR DOLARLIK TEKLİF

**Albemarle, Avustralyalı lit-
yum devi Liontown'a 4,3 mil-
yar dolarlık teklif verdi.**

Albemarle Corp, Avustralya-
lı Liontown Resources'a satın
almak için 6,6 milyar Avustral-
ya Doları değerinde (4,3 mil-
yar ABD Doları) teklif sundu.

Hisse başına 3 Avustralya Do-
ları tutarındaki yeni nakit teklifi,
Liontown'un 1 Eylül'deki 2,62
Avustralya Doları tutarındaki
son kapanışına göre %14,5'lik
bir artışa denk geliyor.

Ayrıca Albemarle'in Mart ayı-
nın sonlarında yaptığı ve red-
dedilen hisse başına 2,50
Avustralya Doları tutarındaki
tekliften %20 daha yüksek.

Liontown yönetim kurulunun,
hissedarlara oybirliğiyle yeni
teklif için oy vermesini tavsiye
etmeyi amaçladığı bildirildi.

ÇİN'DEN SIRBİSTAN BAKIR PROJESİNE 3,8 MİLYAR DOLAR

**Çinli madencilik devi Zijin Mi-
ning, Sırbistan'daki bakır pro-
jesine 3,8 milyar dolar daha
yatırım yapacak.**

Çin'in Zijin Madencilik Grubu,
Sırbistan'daki Timok bakır-altın
projesinin Cukaru Peki Alt Bölge
madeninini geliştirilmesine 3,8
milyar dolar yatırım yapacak.

Sırbistan Hükümeti tarafından

yapılan açıklamada, Şirketin
enerji ihtiyacını karşılamak ama-
cıyla 300 MW'lık güneş enerjisi
santrali projesi için ayrı bir an-
laşma imzalandığı da belirtildi.
Güneş enerjisi santrali yatırımı
200 milyon doları bulacak.

Zijin, 2021 yılında faaliyete ge-
çen Cukaru Peki madeninini ge-
liştirilmesine daha önce 678
milyon dolar yatırım yapmıştı.

TÜRKİYE'NİN HAM ÇELİK ÜRETİMİNDE DÜŞÜŞ

**Ham çelik üretimi ağustosta
küresel çapta yüzde 2,2 artar-
ken, Türkiye'de yüzde 2,9 dü-
şüş kaydetti.**

Dünya Çelik Birliği (Worlds-
teel), Ağustos ayında küresel
ham çelik üretiminin, bir önceki
yılın aynı dönemine göre yüzde
2,2 artışla 152,6 milyon ton ol-
duğunu açıkladı.

Worldsteel tarafından açıkla-
nan verilerine göre, Çin'in ham
çelik üretimi yüzde 3,2 artışla
86,4 milyon ton oldu.

Aynı ayda Hindistan'ın üretimi
yüzde 17,4 artışla 11,9 milyon
ton, Japonya'nın üretimi yüz-
de 2,9 düşüşle 7,1 milyon ton,
ABD'nin üretimi yüzde 1,1 artış-
la 7,0 milyon ton ve Rusya'nın
üretimi yüzde 8,9 artışla 6,4 mil-
yon ton olarak gerçekleşti.

Türkiye'nin üretimi ise yüzde 2,9
düşüşle 2,8 milyon ton seviye-
sinde kaldı. Yılın ilk sekiz ayın-
da küresel ham çelik üretimi
yüzde 0,2 artışla 1 milyar 256,4
milyon ton olurken, Türkiye'nin
üretimi yüzde 12,1 düşüşle 1,6
milyon ton olarak açıklandı.

DARBE OLDU URANYUM FİYATLARI UÇTU

Nijer, dünyanın en önemli uranyum tedarikçisi. Ülkede 26 Temmuz'da yaşanan askeri darbenin, küresel arzı ve sarı madenin fiyatını etkilemesi bekleniyor.

Nijer'deki askeri darbe, ülkenin küresel uranyum arzının karşılanmasındaki önemini bir kez daha dünya gündemine oturttu.

En büyük uranyum tedarikçileri listesinde

Nijer, dünyanın en büyük uranyum tedarikçileri listesinde 7. sırada. Ülke, Fransa'nın üçüncü AB'nin de ikinci en büyük uranyum tedarikçisi konumunda bulunuyordu. Nijer, Fransa'ya uranyum satışını durdurdu.

Darbe dünya gündemindeki sıcaklığını korurken, Financial Times editoryal masası "Uranyum: Nijer'deki darbe sarı metale daha ılımlı bir bakışı öne çıkarıyor" başlıklı bir yazı kaleme aldı.

Emtia yatırımcıları için uranyumun uzun zamandır radyoaktif bir varlık olduğu belirtilen yazıda, "Zenginleştirilmiş haliyle nükleer enerji santrallerine yakıt sağlamak için kullanılan metalin fiyatı 2011'deki Fukuşima felaketinden bu yana düşüşte. Nijer'deki siyasi kaos yeniden düşünmeye yol açmalı.

Kriz hemen bir uranyum kıtlığına neden olmayacak. Nijer, uranyumunun dörtte birini Batı Afrika ülkesinden satın alan AB için önemli bir tedarikçi. Ancak küresel olarak önemi, açık ara en büyük üretici olan Kazakistan, Kanada, Namibya ve Avustralya ile kıyaslandığında sönük kalıyor. Üstelik metal geniş çapta depolanıyor. BMO'dan Alexander Pearce'a göre, 2022 yılında küresel stoklar yıllık talebin yaklaşık 3,8 katıydı." ifadeleri yer aldı.

Fiyatı %16 arttı

Makalede darbenin uranyum piyasasında taşları yerinden oynatabileceğinin altı çizilirken "Net sonuç uranyum fiyatının yükselmesi olacaktır. S&P'ye göre pound başına 57 dolar olan fiyat bugüne kadar yüzde 16 arttı. Bu fiyat, BMO'nun pound başına 62,50 dolar olarak tahmin ettiği yeni üretimi piyasaya sürmek için gereken fiyatın hala altında." denildi.

ÇİN DEMİR CEVHERİ İTHALATI DÜŞTÜ

Dünyanın en büyük emtia ithalatçısı Çin'de Temmuz ayında demir cevheri ithalatı aylık bazda düştü.

Çin'in Temmuz ayındaki demir cevheri ithalatı, Tangshan'daki sinterleme engellemelerinin temel çelik üretim bileşenine olan talebi azaltmasıyla bir önceki aya göre %2 düştü.

Genel Gümrük İdaresi'nden yayınlanan verilere göre, Çin'de Temmuz ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %2,5 artışla 93,48 milyon ton demir cevheri ithal edildi.

Hacim, Haziran ayında ithal edilen 95,52 milyon tona göre %2 düştü. Gümrük verilerine göre, 2023'ün ilk yedi ayında Çin, bir önceki yılın aynı dönemine göre %6,9 artışla 669,46 milyon ton demir cevheri ithal etti.

Verilere göre, Temmuz ayında Çin'in çelik ürünleri ihracatı önceki yıla göre %9,6 artarak 7,31 milyon tona yükseldi ve düşüş ikinci ayda da sürdü.

Yılın ilk yedi ayında yıllık %27,9 artışla 50,89 milyon ton çelik ürünü ihraç edildi. Çin, Temmuz ayında 678.000 ton çelik ürünü ithal etti, Temmuz 2022'de bu hacim 790.000 tondur. Ocak-temmuz dönemi toplamı yıllık %32,6 düşüşle 4,42 milyon ton oldu.

MADENCİLİK DEVİNİ ENERJİ KRİZİ VURDU

Kömür fiyatları düşerken madencilik devi Glencore'un kârı yılın ilk yarısında yarı yarıya azaldı.

İsviçre merkezli madencilik grubu Glencore'un kârı, yüksek enerji fiyatları ve Rusya'nın Ukrayna'yı işgalıyla tetiklenen emtia piyasasındaki dalgalanmanın azalmasıyla yılın ilk altı ayında yarı yarıya düştü.

İngiltere borsası FTSE 100'de kote olan Glencore'un faiz, vergi, amortisman ve itfa öncesi kârı, (FAVÖK) özellikle kömür fiyatlarındaki düşüş nedeniyle yarı yarıya azalarak 9,4 milyar dolara geriledi.

Glencore, bir önceki yılın çok altında bir seviye olan 2.2 milyar dolarlık ek hissedar getirisi açıkladı.

Öte yandan Glencore yönetimi, Teck Resources'in çelik üretim kömürü işini satın almak için 2 milyar dolar nakit ayırdı.

MADEN İŞÇİLERİNİN HAYATINI KOLAYLAŞTIRACAK BULUŞ

TEKNOFEST'e katılan liseli öğrenciler madencilerin hayatını kolaylaştırmak ve koruyacak "Maden Güvenlik Sistemi" buluşu ile Afet Yönetimi Kategorisi Lise Seviyesi üçüncülük ödülünü aldı.

Lise öğrencileri, geliştirdikleri "Maden Güvenlik Sistemi" sayesinde madencilerin hayatını kolaylaştırmayı ve önceden haber verecek sensörlerle korumayı hedefliyor. Yer altında bulunan 6 zehirli gaz (azot, hidrojen, karbondioksit, sülfür, metan, karbonmonoksit) artışı veya azalışı durumunda yaşanabilecek olumsuz durumlar, sistem üzerinde bulunan ses, görüntü ve titreşimle madencilere bildiriliyor. Ayrıca portatif olarak madencinin yanında taşınabilen sistem, üzerinde bulunan ultrasonik sensörler sayesinde kan içerisindeki oksijen miktarını ve nabız gibi hayati bulguları da ölçebiliyor. Öte yandan, TEKNOFEST 2023'ün birinci ayağı olan İstanbul'da yarışmaya katılan liseli öğrenciler, İnsanlık Yararına Teknoloji Yarışması Afet Yönetimi Kategorisi Lise Seviyesi'nde üçüncülük ödülü aldı.

"Madencilerin madeni güvenli bir şekilde tahliye etmesini hedefliyoruz"

Madenlerde bulunan altı zehirli gazın altısını da üzerindeki dört farklı sensörden ölçerek madencilere uyarı verdiğini ifade eden Takım Kaptanı Nail Erdem Demir, "Madencilerin madeni güvenli bir şekilde tahliye etmesini hedefliyoruz. Bununla beraber, cihaz üzerinde madencilerin maden içerisinde ortam bilgilerini istediği zaman öğrenebiliyor. Ayrıca, diğer sistemlerde olmayan madencilerin sağlık verileri konusunda spesifik bir

özellik daha var. Madenci parmağını güvenlik sistemine soktuğu anda nabzını ve kandaki oksijen miktarını istediği zaman cihaz üzerinden öğreniyor. Altı zehirli gazla beraber oksijeni de ölçüyoruz. Oksijen normalde zehirli bir gaz değil tabii ki fakat belirli bir seviyenin altına düşerse o da tehlike arz ediyor" diye konuştu.

"Herhangi bir iğne olmadan kandaki oksijen miktarını ölçebiliyoruz"

Demir, 6 zehirli gazın yanı sıra madencinin nabzını ve kanındaki oksijen seviyesini de sistem üzerindeki ultrasonik sensörler sayesinde ölçebildiklerini vurgulayarak, "Maden içinde oksijen seviyesinin düşmesi durumunda kandaki oksijen seviyesi de azalıyor ve bu şekilde de madenci kendi hayatının sorumluluğunu almış oluyor. Cihazın içinde ultrasonik sensörler mevcut, kan alma gibi bir durum oluşturmuyor. Maden ortamında kan almak birçok mikrobu bulunmasından dolayı herhangi bir iğne olmadan kandaki oksijen miktarını ölçebiliyoruz." ifadelerini kullandı.

"Şu an cihazımız tüm hedeflerimizi karşılıyor"

Manisa'nın Soma ilçesinde 2014 yılında yaşanan maden faciasının kendilerini bu fikri üretme konusunda tetiklediğini belirten Ömer Faruk Kuşçu ise "Bunun üzerine sürekli aklımızda bulunan bizi derinden etkileyen bir olaydı. Bu tarz yarışmalarda da hem ihtiyaç karşılayabilecek hem de gerçekten başarılı olabileceğini düşündüğümüz bir proje tasarlamayı düşündük. En sonunda madencilerin işini kolaylaştırabilecek giyilebilir bir cihaz üretmeye çalıştık. Şuan cihazımız tüm hedeflerimizi karşılıyor." şeklinde konuştu.

ABD'DEN ELEKTRİKLİ ARAÇLARA GEÇİŞ İÇİN 15,5 MİLYAR DOLARLIK KAYNAK

ABD Enerji Bakanlığı, elektrikli araçlara geçişi destekleyecek toplam 15,5 milyar dolarlık finansman ve kredi paketini duyurdu.

Bakanlıktan yapılan açıklamada, söz konusu kaynağa, elektrikli araçlara geçiş için mevcut fabrikaların yeniden düzenlenmesi kapsamında 2 milyar dolar tutarında hibe ve 10 milyar dolar tutarında kredinin sağlanmasının dahil olduğu belirtildi.

Bakanlık ayrıca, elektrikli araç bataryalarının ve diğer ülkelerden ithal edilen batarya bileşenlerinin yerli olarak üretimi için 3,5 milyar dolarlık fon sağlamaya yönelik niyetini açıkladı.

Niyet bildirimiminin Enerji Bakanlığının büyüyen yerli sanayi ile imalat sektörü çalışanlarını nasıl destekleyeceğini özetlediği vurgulanan açıklamada, ABD Başkanı Joe Biden'in "Amerika'da Yatırım" gündeminin iddialı iklim hedeflerine ulaşmak için gerekli yerel tedarik zincirlerini oluşturarak ulusal güvenliği de artırdığı kaydedildi.

Açıklamada ifadelerine yer verilen ABD Enerji Bakanı Jennifer Granholm, Başkan Biden'in ülkeyi küresel üretim merkezi haline getirecek iş gücüne ve fabrikalara yatırım yaptığına dikkati çekti.

RİO TİNTO'DAN MOĞOLİSTAN HAMLESİ

Dünyanın önde gelen madencilik şirketi Rio Tinto'nun Moğolistan'daki bakır madeni ile ilgili vergi sorunlarını çözmeye yakın olduğu bildirildi.

Moğolistan ve Rio Tinto bakır madeni vergi sorunlarını çözmeye yaklaştı. Moğolistan Başbakanı L. Oyun-Erdene, Moğolistan'ın dev Oyu Tolgoi bakır madeninin geliştirilmesiyle ilgili olarak Rio Tinto ile ödenmemiş vergi sorunlarının neredeyse tamamını çözdüğünü ve geri kalan sorunların çözüleceğinden emin olduğunu söyledi.

Oyun-Erdene Washington ziyareti sırasında yaptığı açıklamada "Geçmişte Oyu Tolgoi projesinde Rio Tinto ile çözmemiz gereken 10'dan fazla sorun vardı, ancak bunların %90'ından fazlasını başarıyla çözdük" dedi.

Hala bazı sorunların olduğuna dikkat çeken Moğolistan Başbakanı, bunları çözmek için yatırımcılarla görüşmelere devam edebileceklerine güvendiklerini ifade etti.

Rio Tinto, yılda 500 bin tondan fazla üretim yapacak olan madenin gelişimini basitleştirmek amacıyla geçen yıl madenin çoğunluğunun sahibi olan Turquoise Hill'i 3,3 milyar dolara satın aldı. Şimdi %66 hisseye sahip ve geri kalanı Moğol hükümetine ait.

BAKIR DEVİ DOLANDIRICILIK KURBANI OLDU

Avrupalı bakır üreticisi Aurubis dolandırıcılıktan 185 milyon euro zarara uğrayacağını duyurdu.

Avrupa'nın en büyük bakır üreticisi Aurubis, tedarikçiler ile kendi çalışanlarının işbirliği içinde yaptığından şüphelendiği büyük çaplı dolandırıcılıktan 185 milyon euro zarara uğrayacağını açıkladı.

Yılda yaklaşık 1.1 milyon ton bakır levha üreten Hamburg merkezli şirket, suç faaliyetlerinin ortaya çıkarılmasından önce 450 milyon ila 550 milyon euro arasında tahmin ettiği cari mali yıl vergi öncesi karının 310 milyon ila 350 milyon euro arasında olmasını bekliyordu.

Financial Times'in haberine göre, 1 Eylül'de hurda malzeme tedarikçileri ile numune alma bölümündeki Aurubis çalışanları arasında, şirketin gerçekte sahip olduğundan daha değerli metaller aldığına inanmasına yol açan bir komplonun ortaya çıkmasının ardından grubun hisseleri sert düşmüştü.

Aurubis skandalı, küresel emtia şirketi Trafigura'nın Hindistan doğumlu bir tüccarın kendisine karşı 590 milyon dolarlık nikel dolandırıcılığı yapmakla suçlamasının ve bu yılın başlarında Londra Metal Borsası depolarında taş dolu nikel torbalarının bulunmasının ardından metal sektörünü sarsan son olay oldu.

AB KARBON VERGİLERİ İÇİN RAPORLAMA KURALLARINI DUYURDU

Avrupa Komisyonu Sınırdan Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) kapsamında yapılması zorunlu olacak raporlama çalışmalarına yönelik kuralları yayımladı. SKDM kapsamındaki ilk raporlama 31 Ocak 2024'e kadar yapılacaktır.

Yayımlanan Uygulama Tüzüğü SKDM kapsamında yer alan ürünlerin Avrupa Birliği (AB) ülkelerine ithalinde ve üretim süreçlerinde ortaya çıkan emisyonları hesaplanmasına ve raporlanmasında uyulması gereken metodolojinin detaylarını içeriyor.

Komisyonun açıklamasında yayımlanan bu düzenleme sayesinde nihai metodolojinin tamamlanacağı zamana kadar AB ülkelerine ihracat yapan işletmelere hazırlık süreci, ithalatçı firmaların da hesaplama ve raporlama işlemlerini yapacak bilgi teknolojisi araçları geliştirme-

leri için zaman sağlanmış olacağı vurgulandı.

Yayımlanan kılavuz ile birlikte AB ülkelerindeki ithalatçı firmaların ilk raporlarını 2023'ün son çeyreğine ait verileri içerecek şekilde 31 Ocak 2024 tarihine kadar hazırlayarak sunmuş olmaları gerekecek.

Bu raporlama işleminde ithalatçıların, ithal ettikleri ürünlerin üretim süreçlerinde ortaya çıkan ve ton başına karbon-dioksit (CO2) olarak ifade edilecek doğrudan emisyonları ile üretim sürecindeki elektrik tüketimi kaynaklı dolaylı emisyonları da raporlama yükümlülüğü olacak.

Raporlamada ürünlerin menşei ülkeleri, üretildikleri tesislerin ve ana emisyon kaynaklarının coğrafi koordinatları gibi bilgilerin yer alması da gerekecek.

Uygulama karbon yoğun sektörlerde başlayacak

SKDM başlangıçta en karbon yoğun olan demir-çelik, çimento, gübre, alüminyum, elektrik ve hidrojen sektörleri ile birlikte, vida ve civatalar gibi ürünler ile birlikte, bazı ürünlerin dolaylı emisyonlarını kapsayacak ve 1 Ocak 2026 tarihinde yürürlüğe girecek.

Avrupa Birliği karbon nötr olma hedefi kapsamında geliştirilen uygulama ile birlik ülkelerine yapılan ithalattaki karbon kaçacağını önlemeyi hedefliyor.

İşiniz güçse, gücümüz sizinle!

Madeni yağ sektörünün pazar lideri,* Türkiye'nin en büyük madeni yağ üretim kapasitesine sahip Petrol Ofisi, en zorlu şartlarda bile inşaat ve madencilik sektörünün yükünü hafifletiyor, makine ve ekipmanların ömrünü uzatarak verimliliği artırıyor.

Müşterilerinin iş gücü, ekipman, enerji ve bakım maliyetini azaltan Petrol Ofisi, Türkiye'nin en prestijli projelerini yürüten firmaların madeni yağ tedarikini sağlamaktan gurur duyuyor.

* Kaynak: 2010-2019 PETDER toplam madeni yağ ve kimyasallar verisi.
Detaylı bilgi için madeniyagnakliyeveinsaatt@poas.com.tr veya www.petrolofisi.com.tr adresini ziyaret ediniz.

'YERLİ MERMER KULLANIMI' TALEBİNE OLUMLU KARŞILIK GELDİ

İscehisar Belediye Başkanı Ahmet Şahin, deprem konutlarında yerli mermer kullanımı çağrısının olumlu karşılık bulunduğunu açıkladı.

İscehisar Belediye Başkanı Ahmet Şahin, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla asrın felaketi olarak adlandırılan 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen 11 ilde inşa edilecek olan 850 bin konut ve bağımsız bölümde yerli ürün mermer kullanılmasını her mecrada dile getirdiğini hatırlattı.

“Yerli mermer kullanımı iç piyasayı hareketlendirir”

Ahmet Şahin, açıklamasında şu ifadelere yer verdi: “TOKİ konutlarında yüklenici firmalar tarafından daha kısa ömürlü ve insan sağlığı açısından çok uygun olmamasına rağmen ucuz olduğu için Hindistan, Çin, İran, Yunanistan, Mısır gibi ülkelerden ihraç edilen granit vb. ürünler kul-

lanılmaktadır. 850 bin konutta, 150 – 200 milyon metrekaare yerli üretim mermer kullanılması halinde, iç piyasa hareketliliği artarak ülke ekonomisinin canlanması sağlanacaktır. Dünya mermer başkenti İscehisar olarak iş insanlarımızın ülkemizin dört bir yanında işletmiş oldukları mermer ocaklarından çıkararak dünyanın 120 ülkesine ihraç ettikleri yaklaşık 650 renk ve desen yerli mermer ürünlerinin yapılacak olan konutlarda kullanılmasına dair şartnameye madde eklenmesini arz ve talep ettik.”

“Yerli mermer kullanımı çağrımıza olumlu dönüşler aldık”

Şahin, sözlerini şöyle tamamladı: “Girişimlerimiz ve önceki dönem Orman ve Su İşleri Bakanımız Prof. Dr. Veysel Eroğlu, AK Parti Afyonkarahisar Milletvekil-

lerimiz Ali Özkaya, İbrahim Yurdunuseven, Hasan Arslan, AK Parti İl Başkanı Hüseyin Ceylan Uluçay, Ege İhracatçı Birliği Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Alimoğlu, Türkiye Mermer Doğaltaş ve Makinaları Üreticileri Birliği Başkanı Hanifi Şimşek, İstanbul Maden İhracatçıları Birliği Rüstem Çetinkaya, İscehisar Mermerciler Derneği Başkanı Muharrem Çakmak ve sivil toplum kuruluşlarının destekleri neticesinde TOKİ konutlarında yerli üretim mermer kullanılması çağrımıza olumlu dönüşler aldık. Başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımız Mehmet Özhaseki'ye, TOKİ Başkanımız Ömer Bulut'a ve emeği geçen herkese teşekkür ederim.”

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma Programı Eylem Planı'nda, volkanik ve metamorfik olaylara uğraması sonucu Doğu Anadolu Bölgesi'nin ve özellikle Yukarı Fırat Bölümü'nün, ülkenin maden çeşitliliği ve kaynağının en fazla yoğun bölgesi olduğu ifade edildi.

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma Programı Eylem Planı'nda, bölgenin maden zenginliği ve çeşitliliğine dikkat çekilerek, "Özellikle demir, krom, bakır, kurşun-çinko, linyit, Oltu taşı, barit, kaya tuzu, perlit, pomza, Nadir Toprak Elementleri (NTE), feldspat, mermer, altın, profilit gibi ekonomik olarak rekabet gücü yüksek madenlerin önemli bir kısmı DAP Bölgesinde bulunmaktadır. Kaynak bakımından Bölgenin en zengin olduğu madenler pomza ve perlitir. Pomza kaynakları açısından DAP Bölgesi ülke maden kaynaklarının yaklaşık yüzde 55'ine ve Bitlis ili tek başına yaklaşık yüzde 50'sine sahiptir. Türkiye'deki pomza kaynağı, dünya pomza kaynağının yaklaşık yüzde 16'sına karşılık gelmekte iken Türkiye'nin dünya üretimindeki payı yaklaşık yüzde 24'tür." denildi.

Krom madeninin yüzde 45'ine sahip

Doğu Anadolu Bölgesi'nin aynı zamanda diğer bir zengin ma-

deninin ise krom olduğu belirtilen eylem planında şu ifadelere yer verildi:

"Krom madeninde ülkemizin toplam kaynağının yüzde 45'ine sahiptir. Krom ihracatının yaklaşık yüzde 50'si bölge illerinden Elazığ'dan (Guleman) sağlanmaktadır. 2014-2018 döneminde bölgede madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe ihracat değerlerinin ithalat değerlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Ülkemizin madencilik geleceği açısından, çıkarılan madenlerin herhangi bir katma değer eklenmeksizin doğrudan satışa konu edilmesinden ziyade, katma değeri yüksek madencilik ürünlerinin üretilmesine ve işlenmiş ürün kapasitesinin, ürün çeşitliliğinin ve ürün kalitesinin geliştirilmesine yönelik entegre madencilik yatırımlarının desteklenmesine önem verilmesi gerekmektedir."

"Madencilik yatırımları teşvik edilmeli"

Planda, başta pomza ve krom

olmak üzere bölgedeki başlıca metalik madenler, endüstriyel hammaddeler ve enerji ham maddeleri kaynaklarına ilişkin arama, araştırma ve haritalandırma çalışmalarına önem ve öncelik verilmesi gerektiği vurgulanarak, "Bu çerçevede, güncel tutulacak envanterler sayesinde bölge madenciliğinin ekonomimize katkısının artırılması, istikrarlı bir büyümenin sağlanması ve istihdamın artırılması gibi sosyal yararların elde edilmesi için arama ve işletme süreçleri başta olmak üzere tüm madencilik yatırımları ve faaliyetleri daha fazla teşvik edilmelidir. Ekonomik rekabet gücü yüksek madenlerin önemli bir kısmı DAP Bölgesinde yer almasına rağmen Bölgedeki kamu yatırımları içerisinde yüzde 0,25 ile en az yatırım yapılan sektör olmuştur. Bölgede çıkarılan madenlerin katma değeri yüksek ürünler haline getirilerek pazarlanmasına ilişkin yatırımların artırılması, bölge madenciliğinin gelişimi açısından önem arz etmektedir" ifadelerine yer verildi.

MADEN PLATFORMU'NDAN ANKARA ÇIKARMASI

Maden Platformunu oluşturan STK başkan ve temsilcileri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar ile Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'yı ziyaret ederek, sektörün gündemindeki önemli sorunlar ve çözüm önerilerini paylaştı.

Türkiye Madenciler Derneği'nin de aralarında bulunduğu ve sektörel dernek ve birliklerin başkan ve temsilcilerinden oluşan Maden Platformu, Ankara'da bir dizi ziyaret gerçekleştirdi.

Maden Platformu üyeleri, 2 Eylül 2023 tarihinde Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Ak Parti Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Bakan Yardımcısı Ebubekir Gizligider

ile makamlarında bir toplantı gerçekleştirerek maden sektörünün güncel sorunlarını ve taleplerini ilettiler.

22 Eylül 2023 tarihinde ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, Bakan Yardımcısı Abdullah Tancan ve MAFEP Genel Müdürü Arslan Narin ile görüşme yapan Platform üyeleri, sektörün güncel sorunlarını ve beklentilerini ilettiler.

"YER ALTI KAYNAKLARIMIZI KATMA DEĞERLİ ŞEKİLDE EKONOMİYE KAZANDIRMAK ÖNCELİKLERİMİZDEN BİRİ"

Bakan Bayraktar, ziyarete ilişkin sosyal medya hesabından şu paylaşımında bulundu:

"Madencilik sektörümüzün kıymetli temsilcileriyle Bakanlığımızda bir araya geldik. Önümüzdeki dönemde cari açılıkla mücadele konusunda yer altı kaynaklarımızı katma değerli şekilde ekonomiye kazandırmak en temel önceliklerimizden biri olacaktır."

MADENCİLİK SEKTÖRÜ 15 MİLYAR DOLAR İHRACAT HEDEFLİYOR

Orta Vadeli Program'ın (OVP) yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik politikaları hakkında görüş bildiren Türkiye Madenciler Derneği (TMD) Yönetim Kurulu Başkanı Ali Emiroğlu, tüm sektörlerde bir üretim atılımı gerçekleştirmenin itici gücünün madencilik sektöründe yapılan üretim olacağını altını çizdi.

Ali Emiroğlu
TMD Yönetim Kurulu Başkanı

line, bilgi, deneyim ve kaynağa sahip" diye konuştu.

"EKONOMİYE 40 MİLYAR DOLARLIK KATKI SAĞLIYORUZ"

Türkiye madencilik sektörü olarak diğer bağlı sektörlerle birlikte ülke ekonomisine yıllık yaklaşık 40 milyar dolarlık katkı sağladıklarının altını çizen Emiroğlu, "OVP'de sürdürülebilir madencilik politikalarına atıfta bulunulması bugüne kadar yaptığımız çalışmalarını çok daha değerli kılıyor. Kamu otoritesinin sürdürülebilir madencilik konusunda atacağı tüm adımların en büyük destekçisi biz olacağız" açıklamasında bulundu.

"FARK YARATMA POTANSİYELİNE SAHİBİZ"

Türkiye'nin dünyada bilinen 90 çeşit maden ve mineralin yaklaşık 80'ine sahip olduğunu ve bunlardan 60'ının ülkede üretildiğine dikkati çeken Emiroğlu, "Maden çeşitliliği açısından zengin bir ülke olarak geleceğimizde fark yaratma potansiyeline sahibiz" ifadesini kullandı.

OVP'ye ilişkin Anadolu Ajansı'na değerlendirmeye bulunan TMD Başkanı Ali Emiroğlu, yatırım ortamının iyileştirilerek madencilik sektörünün daha hızlı gelişmesinin sağlanması gerektiğini ifade ederek, "Ülkemizde madencilik sektörünün gelişmesi hem madenleri ham-

madde olarak kullanan sanayimizin çarklarının hızla dönmesini sağlayacak hem de bizlere ihracat rekorları kırdırıp, cari açığın azaltılmasına önemli bir katkı sağlayacaktır. Madencilik sektörü için 15 milyar dolar ihracat ve 100 ton altın üretim hedefi bir hayal değil. Ülkemizde bunu yapacak insan potansiyel-

MADEN PLATFORMU SÖZCÜSÜ MEHMET YILMAZ:

“DOĞAL KAYNAKLARIMIZI HAREKETE GEÇİRİRSEK ÇARİ AÇIĞI AZALTIRIZ”

Yıllık 100 milyar dolara ulaşan dış ticaret açığının Türkiye ekonomisinin yumuşak karnı olduğunu belirten Maden Platformu Sözcüsü ve Altın Madencileri Derneği Başkanı Mehmet Yılmaz, “Bu açığın neredeyse tamamı petrol, doğal gaz ve maden ithalatından kaynaklanıyor. Doğal kaynaklarımızı sanayinin ihtiyacı olan hammaddeleri karşılamak üzere harekete geçirirsek cari açık üzerinde olumlu etki yaratacağımıza inanıyoruz.” dedi.

Izmir Büyükşehir Belediyesi ev sahipliğinde İZFAŞ tarafından TMMOB Maden Mühendisleri Odası iş birliğiyle bu yıl 10'uncu kez gerçekleştirilen MINEX-Madencilik, Doğal Kaynaklar ve Teknolojileri Fuarı İzmir'de gerçekleştirildi. Amerika, Almanya, Avusturya, Çin, Rusya, İsviçre, Finlandiya, İsveç gibi çok sayıda ülkeden katılımcının yoğun ilgi gösterdiği fuarda, maden arama faaliyetlerinden cevher hazırlamaya, yardımcı makine ekipmanlarından iş sağlığı ve güvenliğine kadar çok sayıda teknoloji sektör paydaşlarıyla buluştu.

MINEX'in açılışında gazetecilerle buluşan Maden Platformu Sözcüsü ve Altın Madencileri Derneği Başkanı Mehmet Yılmaz, ülke ekonomisinin itici gücü olan madencilik sektörüne dair önemli veriler açıklayarak, sektörün beklentilerini paylaştı.

SEKTÖR GÖREVE HAZIR

Ülke ekonomisine yıllık yaklaşık 40 milyar dolarlık katkı sağlayan madencilik sektörü bağlı sektörlerle birlikte 1 milyondan fazla insanı istihdam ediyor. Gerçekleştirilen milyarlarca dolarlık ihracatla da cari açığın azaltılmasına önemli destekler sunuyor. Geçtiğimiz günlerde açıklanan 2024-2026 dönemine ilişkin enflasyon, istihdam, büyüme gibi temel makroekonomik hedeflerin yer aldığı Orta Vadeli Program'da (OVP) "bütün maden kaynaklarının uluslararası standartlarda ekonomiye kazandırılması" hedefine ilişkin net bir vurgu yapıldı. Ekonomi yönetiminin OVP'de madencilik sektörü için çizdiği rotanın, sürdürülebilir kalkınma ve ekonomik büyüme hedefleri ile uyumlu olduğunu değerlen-

diren Maden Platformu, "programın başarıya ulaşması için sektör olarak üzerine düşen görevi yerine getirmeye hazır" mesajını verdi.

TÜRKİYE, DÜNYANIN EN'LERİ ARASINDA

2025 yılında küresel madencilik piyasasının 2.4 trilyon dolarlık büyüklüğe ulaşmasının beklediğini ifade eden Maden Platformu Sözcüsü Mehmet Yılmaz, sektöre ilişkin konuşmasında, Türkiye'nin yeraltı zenginlikleriyle dünyanın en'leri arasında yer aldığını söyledi. Yılmaz, Platform adına şöyle konuştu:

"Türkiye madencilik sektörünü temsil eden 18 birlik ve derneğin oluşturduğu Maden Platformu olarak bizim de temel hedefimiz, ülkemizin sahip olduğu büyük maden potansiyelini üretim ve ihracata dönüştürmek. 2025 yılında küresel madencilik piyasasının 2.4 trilyon dolarlık büyüklüğe ulaşması bekleniyor. Bu büyümeden ülkemizin hak ettiği payı alması gerekir. Kaldı ki halihazırda küresel piyasalarda Türkiye madencilik sektörü son derece önemli bir konuma sahip. Birkaç rakamla bunu ifade etmek gerekirse; Türkiye; dünyanın en büyük mermer ve traverten ihracatçısı, en büyük bor üreticisi ve ihracat-

çısı, en büyük feldspat ihracatçısı, ikinci büyük krom cevheri ihracatçısı, üçüncü büyük doğal taş üreticisi ve ihracatçısı, yine dünyanın sekizinci büyük çinko üreticisi, 10'uncu büyük kurşun üreticisi. Dünya altın rezervi ülke sıralamasında ise 11'inci sırada. AB ülkeleri arasında en fazla altın üretimi gerçekleştiren ülke konumundayız. Verdiğim bu rakamlar ülkemizin maden potansiyelini ortaya koyuyor" dedi.

"YERALTINDA KEŞFEDİLMİYİ BEKLEYEN 5 BİN TONUN ÜZERİNDE ALTIN REZERVİMİZ VAR"

"Yıllık 100 milyar dolara ulaşan dış ticaret açığı ekonomimizin yumuşak karnı" diyerek rakamlara dikkat çeken Yılmaz, keşfedilmeyi bekleyen 5 bin ton altın rezervinin olduğunu dile getirdi. Yılmaz şöyle devam etti:

"Dış ticaret açığı ekonomimizin yumuşak karnı. Bu açığın neredeyse tamamı petrol, doğal gaz ve maden ithalatından kaynaklanıyor. Oysa Türkiye, çok büyük bir yeraltı servetine sahip. Bilimsel çalışmalar, Türkiye'nin toplam yer altı kaynaklarının bugünkü piyasa değerinin 3.5 trilyon doların üzerinde olduğunu ortaya koyuyor. Altın hariç sadece madencilikten kaynaklanan cari açık yaklaşık

30 milyar dolar. Buna yıllık ortalama 25-30 milyar dolar altını da eklediğimizde 60 milyar dolar madencilik ve madencilikten dolayı oluşan ürünlerden kaynaklı ithalat yükümüz var. Doğal kaynaklarımızı sanayinin ihtiyacı olan hammaddeleri karşılamak üzere harekete geçirirsek cari açık üzerinde olumlu etki yaratacağımıza inanıyoruz. Örneğin, bugün yarıltında keşfedilmeyi bekleyen 5 bin tonun üzerinde altın rezervimiz var. Bu rezervin güncel piyasa değeri ise 275 milyar dolar civarında. Madencilik sektörü olarak üretimimizi yeteri kadar artırabilirsek kısa sürede altın hariç 15 milyar dolarlık ihracata ulaşabiliriz. Şu an yaklaşık 6.5 milyar dolar civarında bir ihracat rakamımız var. Ayrıca bilindiği gibi altın ithalatına da her yıl çok ciddi bedeller ödüyoruz. Eğer altın üretimimizi önce 50 ton, sonra da 100 tona çıkarırsak dışarıya ödediğimiz on milyarlarca doları ülkemizde yatırım, üretim ve istihdama dönüştürebiliriz. Verdiğim bu rakamlar ülkemizin muazzam maden potansiyelini açıkça ortaya koyuyor. Madencilik sektörü olarak 180 bin istihdama sahibiz, madencilik sektörünün istatistikî açıdan çarpanı 4'tür. Yani maden-

cilik sektöründe çalışan bir kişi diğer sektörlerde dört kişiye iş imkânı açıyor. 15 milyar dolar ihracat hedefimizi, altında da 100 ton hedefimizi gerçekleştirirsek bu istihdamı en az üç katlamayı düşünüyoruz."

"CARİ AÇIĞIN KAPATILMASINDA SEKTÖRÜMÜZ LOKOMOTİF ROL OYNAYABİLİR"

Madencilik sektörü olarak üretimimizi yeteri kadar artırabilirsek kısa sürede altın hariç 15 milyar dolarlık ihracata ulaşabiliriz. Şu an yaklaşık 6.5 milyar dolar civarında bir ihracat rakamımız var. Ayrıca bilindiği gibi altın ithalatına da her yıl çok ciddi bedeller ödüyoruz. Eğer altın üretimimizi önce 50 ton, sonra da 100 tona çıkarırsak dışarıya ödediğimiz on milyarlarca doları ülkemizde yatırım, üretim ve istihdama dönüştürebiliriz. Verdiğim bu rakamlar ülkemizin muazzam maden potansiyelini açıkça ortaya koyuyor. Madencilik sektörü olarak 180 bin istihdama sahibiz, madencilik sektörünün istatistikî açıdan çarpanı 4'tür. Yani maden-

larımızı doğru kullanmayı ve üretmeyi bilmeliyiz. Sektör, bunun tüm sorumluluğunu almaya hazırdır. Ekonomi yönetiminin hassasiyetle üzerine titredikleri, kapatmaya çalıştığı cari açığa sektörümüz lokomotif rol oynayabilir" ifadelerini kullandı.

"PAZAR ÜSTÜNLÜĞÜNÜ ELE GEÇİRMEMİZ GEREKİYOR"

Türkiye'nin sahip olduğu rezerv potansiyeliyle madenlerde pazar üstünlüğünü ele geçirebilecek konumda olduğuna dikkat çeken Yılmaz, "Bundan çok daha büyük bir potansiyele sahip olduğumuzun da farkındayız. Rezerv potansiyeli ya da üstünlüğüne sahip olduğumuz madenlerde pazar üstünlüğünü de ele geçirmemiz gerekiyor. Çünkü rezerve sahip olmak tek başına pazarda başarılı olmak anlamına gelmez. Ancak yatırım ortamı, mevzuat alt yapısı ve üretim maliyetleri gibi birçok parametre sektörün başarısını doğrudan etkiliyor. Maden Platformu'nu oluşturan çok kıymetli dernek ve birliklerimiz ile sektörün geleceğe güvenle bakması ve sürdürülebilir başarı için çok yoğun bir çalışma içindeyiz. Çalışmalarımızın temelini ise sektördeki yatırım ortamının iyileştirilmesi oluşturuyor. Ancak rezerv potansiyeli ya da üstün-

lüğüne sahip olduğumuz madenlerde pazar üstünlüğünü de mutlaka ele geçirmemiz gerekiyor. Çünkü rezerve sahip olmak, üretim olmadan hiçbir anlam taşımıyor.” diye konuştu.

“İLGİLİ BAKANLIKLARIMIZLA POZİTİF İLİŞKİLER GELİŞTİRDİK”

Madencilik sektörünü temsil eden 18 birlik ve derneğin oluşturduğu Maden Platformu, orman izinlerindeki gecikmelerin, on yıllar öncesinde yapılan yatırımlar ve mevzuat kuralları çerçevesinde bugüne kadar üretim faaliyetlerine devam etmiş ruhsatların izin taleplerine verilen ret kararlarının madencilik faaliyetlerini neredeyse yapamaz noktaya getirdiğine işaret ederek, konuyu Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı ile çözüm önerileri çerçevesinde masaya yatırdığını belirtti.

23.2 milyon hektar ile ülke yüzölçümünün yüzde 29,8’ini kaplayan orman varlığının yalnızca binde 3’ünde madenci-

lik faaliyetlerine izin verildiğini ifade eden Maden Platformu Sözcüsü Mehmet Yılmaz, madencilerin terk edilen veya ekonomik rezervin kalmadığı alanları rehabilite ederek, orman mevzuatına uygun biçimde basamaklandırıp orman idaresine teslim edildiğini ve söz konusu alanların ağaçlandırma bedellerinin sahaya girerken peşin olarak ödendiğini belirtti. Yılmaz, Bakanlıkla ilgili görüşmenin detaylarına ilişkin, “Tarım ve Orman Bakanımız Sayın İbrahim Yumaklı ile yaptığımız görüşmenin oldukça verimli geçtiğini söyleyebilirim. Sayın Bakanımıza, madencilik faaliyetlerine izin verilen alanın ülkemizdeki orman alanının sadece binde 3’üne teka-bül ettiğini hatırlatarak, özellikle izinler noktasında orman idaresiyle yaşadığımız sorunları aktardık. Bakanımız, yaşadığımız sorunları ve içinde bulunduğumuz zor durumu anlayışla karşıladı. Önümüzdeki süreçte Tarım ve Orman Ba-

kanlığı tarafında sektörümüze yönelik pozitif bir tutum oluşacağını umut ediyorum. Son dönemde madencilığe yönelik bakış açısını değiştirmek için Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı ile yakın ve verimli pozitif ilişkiler geliştirdik. Neticede ormanlar da bizim, madenler de bizim. ‘Orman mı, maden mi?’ ikilemine girmeden ‘önce insan ve çevre, daha sonra madencilik’ anlayışıyla hareket eden bir sektörüz. Orman alanındaki ayak izimiz sınırlı. En büyük hedefimiz, sürdürülebilir madenciliğin en başarılı örneklerinin bu ülkede var olduğunu kamuoyuna gösterebilmek. Bunu başardığımız takdirde ‘madencilik orman ve çevre düşmanı’ olarak görenlerin mahcup olacağına inanıyorum. Sürdürülebilir madencilik standardı yüksek madencilik, yöreye halkına saygı duyan madencilik olmazsa olmazımız” dedi.

UKRAYNA'NIN DEMİR CEVHERİ ABLUKA ALTINDA

Türkiye'nin 4'üncü büyük demir cevheri tedarikçisi Ukrayna'da üretim hem limanların bloke edilmesi hem de üreticilerin düşen kapasitesi nedeniyle sıkıntıda. Savaşın vurduğu ülkede sektör, Avrupa'dan gelecek taleple güçlenmeyi umuyor.

Askerî riskler ve lojistik zorluklar Ukrayna'nın en önemli ihracat ürünlerinden demir cevherini etkiliyor. Ülke, yılın ilk yarısında üretimindeki ve ihracatındaki düşüşe karşın önemli bir demir cevheri tedarikçisi olmaya devam ediyor ancak artık Ukraynalı ihracatçılar öncelikli rota olarak Çin yerine AB ülkelerine yöneliyor. Türkiye de Ukrayna demirinin önemli tüketicileri arasında bulunuyor.

İLK YARIDA İHRACAT %51 GERİLEDİ

Demir cevheri Ukrayna'nın önemli ihraç ürünlerinden biri. Ülke, 2023 yılının ilk yarısında 8.3 milyon ton demir cevheri ihraç ederek, 2022 yılının aynı dönemine göre yüzde 51 daha az ihracat gerçekleştirdi. Üretim ve ihracatın azalmasının ortak nedeni, Karadeniz'deki limanların bloke edilmesi. Haziran ayında demir cevheri ihracatı Mayıs 2023'e göre yüzde 2,9 düşüşle 1,48 milyon tona geriledi. Haziran 2022'ye göre ise yüzde 15,8 düşüş gerçekleşti. 2022 yılında Ukrayna'nın demir cevheri ihracatı yıllık yüzde 45,9 düşüşle 24 milyon tona geriledi.

Yaklaşık 30 milyon ton demir cevheri, yani 2021 yılındaki tüm demir cevheri ihracatının yüzde 60'ı, bugün engellenen Karadeniz limanları üzerinden ihraç edildi.

Savaşın başlamasından önce Çin, Ukrayna demir cevherinin ana tüketicisiydi, ancak Ukrayna limanlarının abluka altına alınması nedeniyle Çin'e hammadde tedariki eko-

nomik olarak zorlu hale geldi. Bu nedenle AB ülkeleri demir cevheri ihracatında kilit pazarlar olarak ön plana çıktı.

GMK Center tarafından hazırlanan bir rapora göre, Ukrayna'nın 2022'de AB'ye demir cevheri ihracatı yıllık yüzde 21.5 düşüşle 12.9 milyon ton olarak gerçekleşti. Ocak-Nisan döneminde bu rakam 2022 yılının aynı dönemine göre yüzde 9.7 azalarak 4.93 milyon tona, yani toplam rakamın yüzde 19.7'sine geriledi.

AVRUPA'DA EN ÇOK ALIMI SLOVAKYA YAPTI

Ocak-Haziran 2023'te Slovakya, Ukrayna demir cevherinin en büyük tüketicisi oldu; toplam ihracatın parasal değer açısından yüzde 30'u bu ülkeye yapıldı. Çek Cumhuriyeti yüzde 24,7 ile ikinci sırada, Polonya ise yüzde 19,6 ile üçüncü sırada yer alıyor.

TÜRKİYE'DE DEMİR CEVHERİNİN %6.2'Sİ UKRAYNA'DAN

Türkiye, Ukrayna'dan gelen demir cevherinin önemli bir tüketicisi olmaya devam ediyor. Ocak-Mayıs 2023'te Türkiye'ye 257.5 bin ton demir cevheri sevk edildi. Bu rakam yıllık bazda yüzde 9.4'lük artışa işaret ediyor. Geçtiğimiz yıl Ukrayna, Türkiye'nin 4'üncü büyük demir cevheri tedarikçisi oldu ve Türkiye'nin ithal ettiği demir cevherinin yüzde 6,2'sini sağladı.

DRI VE HBI İÇİN ÖNEMLİ FIRSATLAR DOĞABİLİR

Ukrayna Cumhurbaşkanlığı Başkan Yardımcısı Rostyslav Shurma'ya göre AB'ye üye

olunabilirse gelecek 10 yıl içinde çelik talebinin artmasından Ukrayna büyük avantaj sağlayacak. Özellikle doğrudan indirgenmiş demir (DRI) veya sıcak briketlenmiş demir (HBI) formundaki hammaddeler için önemli bir ihracat fırsatı doğacak. Ukrayna'nın çelik üretimi için gereken dev demir cevheri rezervlerine ve hidrojen üretiminin ana kaynağı olacak yeşil enerjide büyük bir potansiyele sahip olduğu belirtiliyor. Ülkede 10 yıl içinde HBI veya DRI üretimi için 20-25 standart tesisin inşaa edilmesi potansiyeli bulunuyor.

UKRAYNALI ÜRETİCİLER KAPASİTELERİNİN %50'SİNİ KULLANABİLİYOR

- Ukrayna madencilik tesislerinden Zaporizhzhia Demir Cevheri Tesisi bugün Ukrayna tarafından kontrol edilmiyor.
- Metinvest'in madencilik tesisleri savaş öncesi seviyenin yalnızca yüzde 35-40'ı kadar kullanılıyor.
- ArcelorMittal Kryvyi Rih'in madencilik bölümünde kapasitenin yüzde 40'ı kullanılıyor.
- Rudomine kapasitesinin yüzde 50'siyle çalışıyor.
- KZHRK (Kryvyi Rih Demir Cevheri Tesisi) savaş öncesi dönemin kapasitesinin yüzde 40- 50'si kadar hizmet veriyor.
- Ferrexpo'nun madencilik ve zenginleştirme tesisleri yaklaşık yüzde 50 kapasiteyle çalışıyor. 2023'ün ilk yarısında 1.97

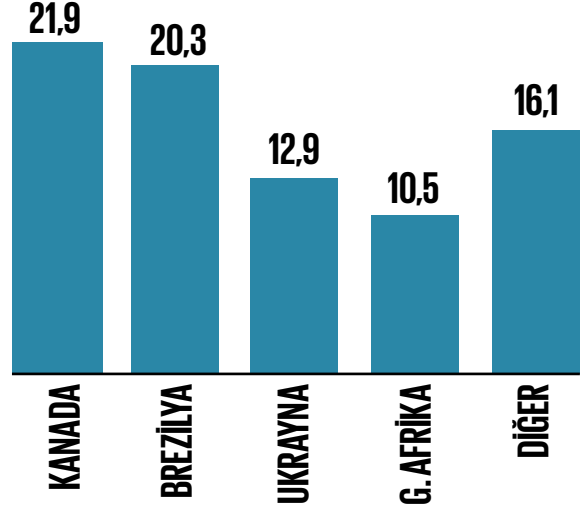
milyon ton pelet üretti; bu, geçen yılın aynı dönemindeki 4.8 milyon tona kıyasla büyük bir gerileme.

DÜNYADA YILLIK ÜRETİM 2.6 MİLYAR TON

ABD Jeoloji Araştırması'na (USGS) göre, 2022 yılında küresel demir cevheri üretimi yaklaşık yüzde 3 azalarak 2.6 milyar ton olarak gerçekleşti. Demir cevheri üretiminde önde gelen üç ülkenin tamamında düşüş görüldü. Avustralya'nın üretimi yüzde 3.5 azalarak 880 milyon tona, Brezilya'nın 410 milyon tona ve Çin'in üretimi 380 milyon tona indi. En büyük üç madencilik şirketinin üretim rakamları:

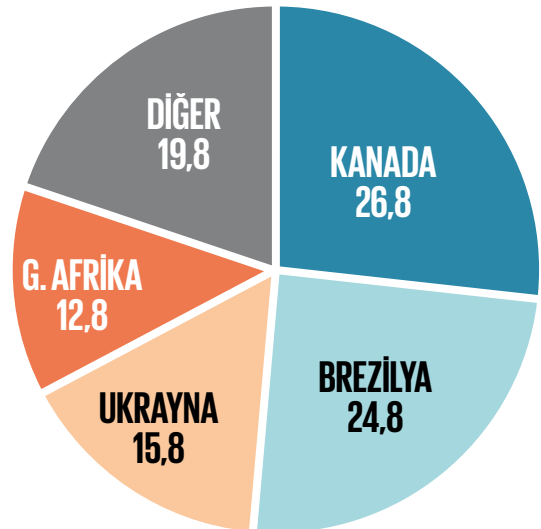
- Rio Tinto, üretimi 2022'de yüzde 1 artırarak 321,6 milyon tona çıkardı. 2023 yılının ilk yarısında üretim yüzde 7 artışla 160,5 milyon tona yükseldi.
- Vale, 2022'de demir cevheri üretimini yüzde 2 azaltarak 308 milyon tona düşürdü. Ancak Ocak-Haziran 2023'te bu rakam yüzde 6 artarak 145.5 milyon tona çıktı.
- BHP, 2022/2023 mali yılında (30 Haziran 2023'te sona erdi) demir cevheri üretimini 2021/2022 mali yılına kıyasla yüzde 1 artırarak 257 milyon tona çıkardı.
- Worldsteel Association, 2023 yılında küresel çelik talebinin yüzde 2,3 artarak 1.82 milyar tona çıkmasını bekliyor. Analitik ajansı Benchmark Mineral Intelligence, önümüzdeki yıllarda demir cevheri üretiminde 2023-2027 döneminde yıllık ortalama yüzde 2,3 oranında bir artış öngörüyor. Avustralya ve Brezilya, küresel demir cevheri pazarındaki lider konumlarını koruyacak.

AB'NİN DEMİR CEVHERİ İTHALATINDA ÜLKELERİN PAYI (MİLYON TON, 2022)

KAYNAK: GMK CENTER

2022'DE AB'NİN İTHALATINDA DAĞILIM (%)

KAYNAK: GMK CENTER

SINIRDA KARBON İÇİN YENİ FİNANSMAN YOLDA

iSO Yeşil Gündem Sohbetleri'nde sınırda karbon finansmanı için beklenen açıklama geldi. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Dr. Ali Murat Sürekli, sanayiciler, KOBİ'ler ve teknoloji girişimleri için sunulacak 450 milyon dolarlık yeşil finansmana dikkat çekerek, "Finansman konusunda çalışıyoruz. Demir çelik, alüminyum ve çimento gibi sektörlerin dışında yapı in-

şaat ve tekstilin de önceliklendirilecek sektörlerden olacağını düşünüyorum" dedi.

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) gerçekleştirdiği Yeşil Gündem Sohbetleri'nde AB Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) ele alındı. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Dr. Ali Murat Sürekli, haziran ayında Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Karcı'nın açıkladığı sanayiciler, KO-

Bİ'ler ve teknoloji girişimleri için sunulacak 450 milyon dolarlık finansmana dikkat çekerek, "Sanayicimizin ihtiyaç duyduğu finansman konusunda çalışmalarımızı yapıyoruz. Demir çelik, alüminyum ve çimento gibi sektörlerin dışında yapı inşaat ve tekstilin de yakın zamanda önceliklendirilecek sektörlerden olacağını düşünüyoruz" dedi.

Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve AB Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Bahar Güçlü ise "Bu sürecin kolay olacağını düşünmek birçok tarafı hayal kırıklığına uğratabilir" değerlendirmesini yaptı.

"DIŞINDA KALAMAYIZ"

"Oyunun kurallarını Türkiye'nin en büyük ticaret partneri yeniden kurguluyor" diyen Dr. Ali Murat Sürekli, "Dışında kalma şansımız yok. Zaman kaybetmeden adapte olmamız gerekiyor. Çelik, alüminyum, çimento ve gübrede çalışmalarımızı başlattık. Çelik ve alüminyum

çalışmamız neticelendi, çimento son noktada. Tablo ürkütücü değil, yapamayacağımız bir konu yok" yorumunu yaptı.

FARKINDALIK HEDEFİ

Şu anda Türkiye'de yaklaşık 56 tane entegre çimento fabrikası, 21 tane öğütme tesisi ve 120 milyon tonluk da kurulu çimento kapasitesi olduğunu ifade eden Türkiye Çimento Sanayicileri Birliği CEO'su Volkan Bozay, "SKDM'yi de bir dönüşüm olarak değerlendiriyoruz. Biz bu dönüşümü yapmak zorundayız" dedi.

SKDM için farkındalık yaratmanın çok önemli olduğuna dikkat çeken Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği Genel Sekreter Yardımcısı Duygu Saymen Gazeteci ise "Yaşadıkları zorluklar sebebiyle KOBİ'ler yeşil dönüşüme odaklanmayı erteleyebiliyor. Bu kapsamda tüm sektörlerde farkındalık oluşması için çalışmalarımızı artırmalıyız" ifadelerini kullandı.

Avrupa Birliği'ndeki çelik üreticilerinin önemli destekler al-

dığını kaydeden Türkiye Çelik Üreticileri Derneği Teknik İşler Direktörü Hasan Akbulut, "Enerji verimliliklerinin artırılması ve atık ısıların kazanımı konusunda hızlı bir aksiyon başladı ve devam ediyor" diye konuştu.

"ANA KONU KOBİ'LERİN DÖNÜŞÜMÜ"

İSO Yönetim Kurulu Sayman Üyesi ve Sürdürülebilirlik Platformu Başkanı Sultan Tepe de konuşmasında, KOBİ dönüşümüne dikkat çekti. Tepe, "Büyük firmalar zaten yol almış vaziyette. KOBİ'ler söz konusu olduğunda işin zor olduğunun farkındayız. Çağımızın üretim ve tüketim anlayışını belirleyen yeşil dönüşüm; hizmetten eğitime, sağlıktan sanayi üretimine kadar tüm sektörleri zincirleme olarak etkiliyor. Bu doğrultuda teknoloji odaklı üretimin önemi artarken küresel anlamda rekabetçi olabilmek için sanayinin daha yeşil, daha döngüsel ve daha dijital olması bir gereklilik halini alıyor" dedi.

SKDM'nin 2040 yılına kadar Türkiye'ye maliyetinin 60 milyar doların üzerinde olması bekleniyor.

'KARBON DÜZENLEMESİ, TÜRKİYE'YE 60 MİLYAR DOLARA MAL OLACAK'

Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Seyit Ardıç, Avrupa Birliği'nin (AB) Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'nın Türkiye'ye maliyetinin 60 milyar doları geçeceğini belirterek, "Yeşil dönüşümü ıskalama şansımız yok" dedi.

ASO meslek komiteleri toplantısında konuşan Ardıç, AB'nin demir-çelik, alüminyum, gübre, elektrik ve çimento sektörlerini kapsayan ilk aşaması önümüzdeki günlerde devreye girecek olan Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'nın önemine dikkat çekerek şunları söyledi:

"Yeşil dönüşümü ıskalama şansımız yok. Geç kalmak ise astarı yüzünden daha maliyetli bir durum. Her şeyin başında zihinsel dönüşümü ve farkındalığı sağlamamız çok önemli. Ekonomik açıdan baktığımızda ise, AB'nin karbon vergisinden en fazla etkilenecek ülkeler arasında yer alıyoruz. 2040 yılına kadar Türkiye'ye maliyetinin 60 milyar doların üzerinde olması bekleniyor."

AB Yeşil Mutabakatı'nın sanayicilere etkisi ile ilgili kapsamlı yol haritası hazırladıklarını anlatan Ardıç, oda bünyesinde "Çevre ve İklim Değişikliği Müdürlüğü" kurduklarını söyledi.

Rekabet artacak

Türkiye'nin Hindistan-Orta Doğu-Avrupa Ekonomik Koridoru projesinde yer almamasının kayıp olduğunu belirten Seyit Ardıç şu değerlendirmeyi yaptı:

"Kuşak-Yol Projesinde Çin yatırımlarından da henüz yüksek seviyede istifade etmedik. Yakın gelecekte Çin'in ve Hindistan'ın Orta Doğu ve Avrupa pazarlarına daha ucuz ve kolay erişimi, ülkemiz açısından rekabetin iyice artması

anlamına gelecektir."

Türkiye'nin üretimi ve ihracatının düşük ve düşük-orta teknoloji- li ürünlerde yoğunlaştığını ifade eden Ardıç, "Yüksek teknoloji- li ürünlerin ihracatında OECD ülkeleri içerisinde sonuncu sıradayız. İmalat sanayisinde üretilen kişi başına katma değer bakımından Avrupa'da en sonlarda yer alıyoruz" diye konuştu.

Nike, en değerli 22 şirkete bedel

Türkiye'nin 2022 yılında tonaj (ağırlık) açısından en fazla ihracat yaptığı ürünün çimento ve benzeri ürünler olduğunu anlatan Ardıç, "Çimento ihracatı hacim bakımından binek otomobilin 33 katı olmasına karşın değer açısından sadece altıda biri. İlaç sektörü ile karşılaştırıldığında ise ton başına ihracat değeri 395 katına çıkıyor" ifadesini kullandı.

TEZGAH ÜSTÜ ALTIN TALEBİNİN ÜÇTE BİRİNDEN FAZLASI TÜRKİYE'DEN

Dünya Altın Konseyi, yılın ikinci çeyreğinde 355 tonluk tezgah üstü altın talebinin üçte birinden fazlasının Türkiye'den kaynaklandığını belirtiyor.

Varlıklı bireyler ve şirketlerin külçe altın talebi, merkez bankası alımlarındaki yavaşlamaya rağmen ikinci çeyrekte altın fiyatlarını yükseltti.

Dünya Altın Konseyi'nin hazırladığı rapora göre, bireyler ve şirketler tarafından yapılan tezgâh üstü (OTC) yatırım alımlarındaki artışın ardından altın talebi ikinci çeyrekte yıllık bazda yüzde 7 artarak 1.255 tona yükseldi.

TÜRKLER ENFLASYONA KARŞI ALTINI SEÇTİ

Financial Times'ın haberine göre, Türk zenginler ve şirketler, Mayıs ayındaki seçimler sırasında ve sonrasında liranın rekor düşük seviyeye inmesiyle birlikte değer saklama aracı olarak tezgah üstü piyasada altına yöneldi.

Şirketler ve varlıklı bireyler sayesinde altın barlara olan talep Haziranda son bulan üç aylık dönemde %7 artış kaydetti.

Özellikle Türk milyonerler, liranın Mayıs ayındaki seçimler sırasında ve sonrasında rekor düşük seviyelere gerilemesi nedeniyle değer koruma aracı olarak altına yatırım yaptı.

Dünya Altın Konseyi'nin Baş Stratejisti John Reade, 355 tonluk tezgah üstü altın talebinin üçte birinden fazlasının Türkiye'den kaynaklandığını tahmin ediyor.

Reade, "Yüksek net değere sahip bireyler ve şirketlerin alımlarıyla ilgili tezgah üstü faaliyeti gibi görünen bir altın birikimi oldu. İnsanlar para birimindeki zayıflığa karşı korunmaya çalışıyor." dedi.

Tezgah üstü alımları, alıcı, banka ya da rafineriler arasındaki özel anlaşmalar nedeniyle altın piyasasının en şeffaf olmayan kısım-

larından biri. Ancak Dünya Altın Konseyi tarafından raporu hazırlamakla görevlendirilen Metals Focus, kanıtlarla birlikte arz ve talep verilerine dayanarak tahminlerde bulunuyor.

Çin ve Hindistan'daki bankalar ile traderların altın stoklama talebi de fiyatı destekledi. Ancak Çin'in ekonomik toparlanmasının yavaş olması ve Hindistan'daki yüksek külçe fiyatları nedeniyle satışlar hayal kırıklığı yarattı.

Haziran ayında altın destekli borsa yatırım fonlarından keskin net çıkışlara ve Comex vadeli işlemler piyasasında uzun pozisyonlardaki net azalmaya rağmen altının ons fiyatının 1.900 doların üzerinde sabit kalması, tezgah üstü talebin bir başka kanıtı oldu.

Mayıs ayında ons başına 2.072 dolarla tüm zamanların en yüksek seviyesine çok yaklaşan altın fiyatı, faiz oranlarındaki artış beklentisinin cazibesini azaltmasının ardından düşüşe geçti.

MERKEZ BANKASI FREN YAPTI

Yılın başında rekor alımlarına rağmen, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın iç yatırım talebini karşılamak için altın satmasıyla alımların hızı ikinci çeyrekte yıllık bazda yüzde 35 yavaşlayarak 103 tona geriledi. Türkiye, seçim döneminde ticaret açığını kontrol altına almak amacıyla altın ithalatını geçici olarak yasaklamıştı.

ÇİN ALTIN ALIMINDA BAŞI ÇEKTİ

Türkiye, Haziran ayında yeniden altın alımına başlarken, Kazakistan, Özbekistan ve Almanya ikinci çeyrekte toplam 25 ton altın sattı.

Çin Merkez Bankası 103 tonla yılın ilk yarısında en büyük alıcı olurken, alım serisini sekiz aya çıkardı ve onu Singapur ile Polonya izledi.

Yılın başında rekor alımlarına rağmen, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın iç yatırım talebini karşılamak için altın satmasıyla alımların hızı ikinci çeyrekte yıllık bazda yüzde 35 yavaşlayarak 103 tona geriledi.

TARİHİ AVRUPA KASABASI TAŞINIYOR: KITANIN EN BÜYÜK NADİR TOPRAK ELEMENTLERİ YATAĞI BULUNDU

isveç, milyarlarca sterlin değerinde nadir toprak elementlerini ortaya çıkarmak ve maden sahası açmak için bir kasabayı bulunduğu bölgeden 3 kilometre öteye taşıyacak.

İsveç, milyarlarca sterlin değerinde nadir toprak elementlerini ortaya çıkaracak devasa bir maden sahasına yer açmak için bir kasabayı bulunduğu bölgeden taşımayı planlıyor.

Toprak altında olduğu belirtilen elementlerin, cep telefonlarından füzelere ve araba akülerine kadar birçok şey de kullanıldığı kaydedildi.

Şu anda elementlerin, Avrupa'ya yüzde 98'inin Çin'den geldiği belirtildi.

ÜLKELERE GÖRE EN BÜYÜK REZERVLER

Çin

44 milyon ton

Vietnam

22 milyon ton

Brezilya

22 milyon ton

Rusya

21 milyon ton

Hindistan

6,9 milyon ton

Avustralya

4 milyon ton

ABD

1,8 milyon ton

Grönland

1,5 milyon ton

Ebba Busch

İsveç Enerji, Ticaret ve Sanayi Bakanı

İsveç'in tarihi demir madeni kasabası olan Kiruna'da yaklaşık 17 bin kişi yaşıyor. Kasaba, 100 yıl önce bölgede demir cevherinin bulunmasının ardından, yakındaki Kiruna madeninden gelen işçilerin yaşayabileceği bir yer olarak gelişti. Yetkililer, kasabayı mevcut konumundan yaklaşık 3 kilometre öteye taşımaya planlıyor.

585 MİLYON TON MİNERAL

Kasabada en az bir milyon tonu praseodim veya neodim oksit olmak üzere, elektrikli araçların üretimi için gerekli olan yaklaşık 585 milyon ton mineral bulunacağı tahmin ediliyor.

İsveç Enerji, Ticaret ve Sanayi Bakanı Ebba Busch, arazide maden işletmeciliğinin ancak

10 ya da 15 yıl içinde başlayabileceğini söyledi.

Toplamda yaklaşık 450 bin metrekare alan kapsamında okul, ev, kamu ve ticari bina 2035 yılına kadar taşınmış olacak.

OCAK 2023'TE LAPKAND BÖLGESİNDE BULUNMUŞTU

Ocak 2023'te İsveç'te kamuya ait maden şirketi LKAB, ülkenin kuzeyindeki Lapland bölgesinde "önemli" nadir toprak elementleri rezervleri tespit ettiğini duyurmuştu.

Şirket, bölgede 1 milyon tondan fazla nadir toprak oksitleri bulduklarını duyurdu.

BBC'ye göre dünyadaki nadir toprak elementleri rezervlerinin toplam 115,8 milyon ton olduğu tahmin ediliyor.

DERİN DENİZ MADENCİLİĞİNE İLGİ ARTIYOR

Norveç Deniz Mineralleri Forumu Genel Sekreteri Egil Tjaland, "En erken 2025 sonbaharında, derin deniz madenciliğinde ticari faaliyetlere başlanabileceğini düşünüyorum." diye konuştu.

Enerji sektöründe son yıllarda elektrikli araç, batarya ve temiz enerji teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, bu alanlarda ihtiyaç duyulan kıymetli madenlere olan talebi artırıyor. Yeni dönemde büyüyen bu ihtiyacı karşılamak isteyen şirketler derin deniz madenciliğine yöneliyor.

Sektörde kullanılan birçok ürününün ham maddesi, 200 metrenin altındaki okyanus tabanında gerçekleştirilen madencilik faaliyetleriyle elde ediliyor. Bakır, nikel, manganez, çinko, lityum ve kobalt gibi mineraller okyanuslardan çıkarılarak işleniyor.

Dünya Bankası verilerine göre, temiz enerji teknolojilerine olan talebi karşılamak için 2050'ye kadar maden üretiminin yaklaşık yüzde 500 artacağı tahmin ediliyor.

ISA, 31 MADENCİLİK ŞİRKETİNE RUHSAT VERDİ

Uluslararası deniz tabanında yapılan faaliyetlerin tamamı Uluslararası Deniz Yatağı Otoritesi (International Seabed Authority-ISA) tarafından düzenleniyor.

Avrupa Birliği üyeleri dahil 169 ülkenin taraf olduğu 1982 tarihli Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi kapsamında kurulan ISA, uluslararası deniz kaynaklarını sürdürülebilir bir şekilde yöneterek, bu kaynaklardan tüm insanlığın faydalanmasını amaçlıyor. Kurum, derin deniz madenciliğinin oluşturabileceği potansiyel zararlı etkilerden kaçınmak ve deniz ortamını korumak amacıyla düzenlemeler yapıyor.

ISA, bu kapsamda 1,5 milyon kilometrekareden fazla uluslararası deniz yatağının araştırılması için 31 şirketle sözleşme imzaladı. Söz konusu şirketlerin Atlantik, Pasifik ve Hint Okyanusu açıklarında madencilik yapma ruhsatı bulunuyor.

Egil Tjaland
Norveç Deniz Mineralleri Forumu
Genel Sekreteri

İLK ÜRETİM CLARION CLIPPERTON BÖLGESİ'NDE OLABİLİR

Norveç Deniz Mineralleri Forumu Genel Sekreteri Egil Tjaland, AA muhabirine yaptığı açıklamada, okyanus tabanında yer alan ve batarya için gerekli metallerin külçesi olarak ifade edilen "polimetallik nodül"ün derin deniz madenciliği için çok önemli olduğunu belirterek, "Bu nodüllerin içerisinde kobalt, nikel, bakır, manganez ve diğer metaller var. Okyanus tabanında 500 milyon tona yakın mik-

tarda polimetallik nodül bulunuyor." dedi.

Nodül oluşumunun çok uzun zaman aldığına dikkati çeken Tjaland, "Bir milyon yılda bir santimetrelik bir büyüme oluyor bu çok yavaş bir süreç." diye konuştu.

Tjaland, elektrik araç üretiminde kullanılan ham metal rezervlerinin çoğunun Pasifik Okyanusu'nda Havai ve Meksika arasındaki Clarion Clipperton Bölgesi'nde (CCZ) olduğunu dile getirerek, "CCZ ilk büyük ölçekli derin deniz madenciliği projesi olması en muhtemel alan. Eğer derin deniz madenciliği ya da derin deniz minerallerinin üretimine izin verilirse, büyük olasılıkla ilk üretimin yapılacağı alan bahsettiğimiz bu bölge olacaktır." ifadelerini kullandı.

Derin deniz madenciliğinin ticarileştirilmesine ilişkin faaliyetlerin devam ettiğini belirten Tjaland, şunları kaydetti:

"En erken 2025 sonbaharında, derin deniz madenciliğinde ticari faaliyetlere başlanabileceğini düşünüyorum. Polimetallik nodüllerin üretimi nispeten daha kolay, deniz tabanından rahatlıkla çıkarılabilir. Bu nodüller gevşektir, okyanus tabanında yatarlar, sıkışık formda değil. Denizin dibine kadar uzun bir mesafe var. Bu yüzden bu polimetallik nodülleri ekosistem ve çevreye zarar vermeden 4 ila 6 bin metre

yukarı çıkarmanın yolu bulunabilir. Bunu yapmak elbette mümkün ancak ticari hale getirmek için iyi bir teknik bulmak gerekiyor."

ENERJİNİN GELECEĞİ OKYANUSLARDA GÖRÜNÜYOR

Bolu Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nde kurulu İklim Değişikliği ve Enerji Çalışmaları Merkezi Başkanı İlhan Sağsen de yenilenebilir enerji ve iklim değişikliğine yönelik hedeflerin, deniz dibinde bulunan bakır, nikel, alüminyum, manganez, çinko, lityum ve kobalt gibi madenlere ilgiyi artırdığını söyledi.

Enerjinin geleceğinin okyanuslarda olduğunu ifade eden Sağsen, "Çünkü karadaki enerji kaynakları ve madenlerin önemli bir kısmını tükettik. Devletler de okyanus veya denizlere yönelmeye başladı. Denizlerdeki kaynakların, karadaki enerji kaynaklarından çok daha fazla olduğunu söyleyebiliriz." dedi.

Sağsen, enerji güvenliğini sağlamak, yenilenebilir enerjiyi yaygınlaştırmak ve iklim değişikliğiyle mücadele edebilmek için derin denizlerdeki bu minerallere ihtiyaç olduğunu dile getirerek, "Verilere dayalı bir projeksiyonda bulunursak, elektrikli araç ve pillerin kullanımındaki artış, 2040'a kadar 40 kata kadar daha fazla lityuma, 20-25 kata kadar daha fazla grafit, kobalt ve nikel ve şu anda tükettiğimizden 2 kat daha fazla bakıra ihtiyacımız olabileceği anlamına geliyor." diye konuştu.

DEV KÖMÜR MADENİ GÜNEŞ ENERJİSİ SANTRALİNE DÖNÜŞÜYOR

Rivian ve ortakları ABD'nin en büyük kömür madenlerinden birini güneş enerjisi santraline dönüştürecek. Rivian'ın kurucusu enerji sisteminin karbon nötr hale getirmenin elektrikli araç yapmaktan daha önemli olduğunu vurguladı.

Rivian, BrightNight ve The Nature Conservancy birlikte ABD'nin en büyük kömür madenlerinden birini Kentucky'nin en büyük güneş enerjisi santraline dönüştürecek.

Starfire Madeni eskiden ABD'nin en büyük kömür madenlerinden biriydi. Şimdi ise küresel yenilenebilir enerji üreticisi BrightNight'ın CEO'su Martin Hermann, Rivian'ın kurucusu ve CEO'su RJ Scaringe ve The Nature Conservancy'nin CEO'su Jennifer Morris, Kentucky'deki Starfire'ı bir güneş enerjisi santraline dönüştürmek için üç şirketin birlikte çalışacağını duyurdu.

Rivian ve The Nature Conservancy, "iklim, koruma ve topluluklar üzerindeki olumlu etkile-

ri en üst düzeye çıkararak adil, bilime dayalı temiz enerji geçişini hızlandıracak bir temiz enerji projesi" seçmek için işbirliği yaptılar ve Starfire güneş enerjisi projesinin geliştiricisi olarak BrightNight'ı seçtiler.

170 BİNDEN FAZLA HANEYE YETECEK

Faaliyete geçtiğinde 800 megavatlık (MW) "BrightNight Starfire Yenilenebilir Enerji Merkezi" yılda 170 binden fazla haneye yetecek kadar elektrik üretecek.

1 milyar dolarlık yatırım, Kentucky'deki en büyük temiz enerji projesi ve ABD'de eski maden arazileri üzerine inşa edilecek en büyük projelerden biri olacak.

BrightNight 20 mil uzunluğunda bir iletim hattı inşa edecek ve bu da gelecekte bölgede 1 GW'lık ek yenilenebilir enerji üretiminin

yapılmasını sağlayacak.

'ARAÇLARI ELEKTRİKLİ HALE GETİRMENİN ÖTESİNDE'

Proje 4 fazdan oluşacak. Faz 1 aşamasının 2025 yılında tamamlanması bekleniyor. Rivian, BrightNight ile bir güç satın alma anlaşması (PPA) yoluyla Faz 1'den 100 MW yenilenebilir enerji satın alacak. Bu da yılda 450 milyon kilowatt saat temiz enerji sürüşüne yetecek kadar enerji üretecek. Scaringe şöyle dedi:

"Enerji sistemimizi karbon nötr hale getirmek, küresel filodaki yaklaşık 1.5 milyar araç elektrikli hale getirmenin ötesine geçmektedir. Şebekemizin karbonsuzlaştırılmasını ve yenilenebilir enerjinin sorumlu bir şekilde kullanılmasını da desteklemeliyiz."

BAKIR VE ALÜMİNYUM GÜÇLÜ TALEP DÖNEMİNE GİRİYOR

Bu yıl faiz artışı ve yavaşlayan Çin ekonomisinin baskısını hisseden bakır ve alüminyum fiyatlarının, talebin arzı aşması nedeniyle gelecek 3 yıl içinde önemli oranda güçleneceği tahmin ediliyor.

Endüstriyel metallerin yönünü tayin eden en önemli faktörlerden ABD'nin politika faizi bir süre daha yüksek kalmaya devam edecek gibi duruyor. Bir diğer önemli unsur Çin ekonomisinde ise destekleyici adımlar atılması metallerin direncini artırıyor. Bakır ve alüminyum fiyatlarının kısa vadede ABD ve Çin ekonomisinden gelecek verilerle dalgalanması beklense de, arz-talep dengesindeki bozulma fiyatları birkaç yıl içinde güçlendirecek.

BAKIRIN TON FİYATI 8.300 DOLARIN ALTINDA

Londra'da bakır vadeli işlemleri eylül ayında ton başına 8.300 doların altına inerken, ABD'de pound başına 3.7 doların altına düştü. Son günlerde yüzde 2'den fazla gerileyen fiyatlar, güçlü doların yarattığı baskı ve dünya çapındaki zayıf imalat görünümü etkisiyle mayıs sonundan bu yana en düşük seviyesine yakın seyrediyor.

ALÜMİNYUM 1 HAFTADA %3 PRİM YAPTI

Alüminyum ise daha olumlu bir görünüm sergiliyor. Londra'da fiyatlar son günlerde yüzde 3'ten fazla arttı. Arz baskılarının yarattığı talep artışı fiyatları ton 2.250 doların üzerine taşıyarak yaklaşık iki ayın en yüksek seviyesine getirdi. Metallerle ilgili yeni bir rapora göre, küresel bakır ve alüminyum arz açıkları birkaç yıl içinde fiyatların yükselmesine neden olabilir.

KIRMIZI METAL ORTALAMA 9.800 DOLARA GİDİYOR

Bloomberg NEF'in yılın ikinci yarısına ilişkin Endüstriyel Metaller Görünümü raporuna göre, 2027

yılına kadar oluşacak 5.4 milyon tonluk bakır arzı açığı fiyatları bu yılki ton başına yaklaşık 8.200 dolardan yüzde 20 artışla ton başına 9.800 dolara çıkarabilir. Rapora göre, yeşil enerji geçişi küresel yıllık bakır talebini geçen yılın seviyelerine göre yüzde 2.6 artarak 2027 yılına kadar 29.8 milyon tona çıkaracak. Bakır arzının söz konusu dönem içinde yüzde 10 artışla 24.4 milyon tona yükselmesi bekleniyor.

ALÜMİNYUMDA 30.7 MİLYON TON AÇIK ÖNGÖRÜLÜYOR

Aynı dönemde yüzde 10'luk üretim artışına rağmen 30.7 milyon tonluk alüminyum açığı öngörülüyor. Kwasi Ampofo tarafından yazılan rapora göre bu, fiyatların bu yıl ton başına 2.200 dolardan 2027'de ton başına 3.000 dolara yükselmesini sağlayabilir. Bu da fiyatlarda yüzde 36'lık artış anlamına geliyor.

ÇELİK ÜRETİM KAPASİTESİ 2.5 MİLYAR TONA ÇIKACAK

Bakır ve alüminyuma olan artan talebe karşın çelik fiyatlarının gerileyebileceği projeksiyonları yapılıyor. BloombergNEF, talep güçlü olmamasına rağmen çelik üretimindeki artışın 2027'de çelik fiyatlarının ton başına yüzde 8.7 oranında düşüşle 537 dolara çekebileceğini söylüyor. Rapora göre, çelik üretim kapasitesinin dönem içerisinde yüzde 3 artışla 2.5 milyar tona çıkması bekleniyor. Çelikte görünümün bozulmasının ana nedeni olarak, dünyanın en büyük metal tüketicisi olan ve emlak sektörü daralmakta olan Çin'de tüketimin hız kesmesi gösteriliyor.

Kaynak: Ekonomim

“ŞİLE HAVZASI İZİNLERİ AÇILMALI”

Ulusal Kil Sempozyumu'nun 19'uncusu kapsamında gerçekleştirilen “Endüstriyel Hammadde Paneli”nde konuşan sektör temsilcileri, sektörün ana hammadde kaynağı olan Şile Havzası'ndan hammadde teminine izin verilmemesi nedeniyle, seramik ve döküm sektörünün hammadde stoklarının eridiğini dile getirdi.

Kil Bilimleri Derneği'nin katkılarıyla geleneksel olarak iki yılda bir farklı üniversitelerin ev sahipliğinde gerçekleşen Ulusal Kil Sempozyumu'nun 19'uncusu (Kil'2023 ESTÜ Eskişehir), 6-9 Eylül tarihleri arasında Eskişehir Teknik Üniversitesi'nde yapıldı. Sempozyum kapsamında Seramik Araştırma Merkezi (SAM) tarafından düzenlenen “Endüstriyel Hammadde Paneli” iş dünyası, kamu kurumları, üniversite ve seramik endüstrisinin paydaşlarını bir araya getirdi. EKO-

NOMİ Gazetesi Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Güldağ'ın moderatörlüğünde gerçekleşen ve seramik sektörünün ihtiyaç duyduğu hammaddelerin tedariki ve sürdürülebilirliği konularının ele alındığı panelde; seramik, döküm ve inşaat sektörleri için hammadde bakımından kritik önem taşıyan Şile Havzası'nda yaşanan izin sorunlarına dikkat çekilerek çözüm önerileri masaya yatırıldı.

“SERAMİĞİN ÜRETİM DEĞERİ 4 MİLYAR DOLAR”

Panelde, Şile Havzası'nda izin-

lerin alınmamasının seramik sektörünün geleceğini derinden etkileyeceğine dikkat çeken bir sunum yapan Seramik Federasyonu Genel Sekreteri Mehmet Mercan, şunları söyledi: “Türkiye seramik sektörünün üretim değeri 4 milyar dolar. 200'den fazla ülkeye ihracat yapıyor. Yüzde 82'lik ihracattan katkı oranıyla katma değeri çok yüksek bir sektör. Hammaddenin yüzde 90'ı yurtiçinden temin ediliyor. Sektörün en büyük sorunu Şile Havzası'nda yaşanan izin sorunları. Seramik, döküm ve inşaat sektörü için bu böl-

gede tedarik edilen killerin alternatifi yok. Orman izinlerinin alınamaması nedeniyle, bu sektörlerdeki üretim ve tedarik aksadı. Yaşanan sıkıntı otomotiv sektörünü de çok etkileyecek. Bölgedeki izin sorununun çok hızlı bir şekilde çözülmesi lazım.”

“2024 YILI ZOR GEÇECEK”

Sunumların ardından başlayan panelin moderatörlüğünü yapan EKONOMİ Gazetesi Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Güldağ, Seramik Federasyonu ve SAM’ın yaptığı çalışmaların üniversite sanayi iş birliği açısından çok güzel bir örnek olduğunu söyledi. Güldağ, “Bu panelde endüstriyel hammadde tedarikinde yaşanan sorunlara hangi çözümlerin bulunabileceği noktasında bir ortak akıl geliştirme çabası içinde olmaya gayret edeceğiz. Geçtiğimiz günlerde açıklanan orta vadeli programda görüldüğü üzere 2024 yılı zor geçecek. Böylesi dönemlerde kamuyla özel sektörün birbirlerine daha çok yardımcı olmaları gerektiğine inanıyorum. Endüstriyel hammaddeye ihtiyaç çok yüksek bunu hepimiz biliyoruz. Artık ekonomi nasıl sürdürülebilirlikle birleştiyse endüstriyel hammadde tarafı da kesinlikle sektörlerin her biriyle ve sürdürülebilirlikle ciddi bir şekilde birleşmiş vaziyette” ifadelerini kullandı.

Seramik Federasyonu Başkanı İter Yurtbay:

“GİDİŞAT ÜLKE ENFLASYONUNUN ÜZERİNDE MALİYET ENFLASYONU GETİRECEK”

Toprağa dayalı sanayinin ulusal katma değeri tüm sektörlerin üzerinde. Biz yaptığımız 10 dolarlık ihracatın 8’ini ülkemizde

bırakıyoruz. Kendi sürdürülebilirliğimizi sağlayacak olan kaynaklarımızın ne durumda olduğunu sürekli gözlemliyoruz. Ocağınız boşaldığında bunun devamını getirmek istediğiniz zaman belli başlı izin engellerine takılıyorsunuz. Bu noktada herhangi bir girdi artışı olmaksızın sadece izinleri alamadığımız için hammadde maliyetlerimiz yükseliyor. Madenlerdeki izin sorunları sadece Şile özelinde değil tüm bölgelerimizde mevcut. Şile killeri alternatifsiz olduğu için göz önünde. Eğer Şile killeri ve diğer madenlerimizde problem yaşamaya devam edersek bu bize ülke enflasyonundan daha yüksek maliyet enflasyonu getirecek. Çünkü hammadde ithal etmek zorunda kalacağız. İthalatta nakliye fiyatları ürün fiyatlarını geçecek noktada diyebilirim. Sonuç olarak Türkiye seramik sektörünün satış fiyatları piyasada kabul görmeyecek hale gelecek kadar yükselecek.

SERHAM Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Adnan Geredeli:

“SERAMİK SEKTÖRÜ 2 YIL SONRA YÜKSEK MUKAVEMETLİ KİL BULAMAYACAK”

Orman izninin yüzde 70 iadeye bağlanmasıyla mevcut sür-

dürülen ocağa dahi ilave izinler alamaz konuma geliyoruz. Şile bölgesi seramiğin ana yapısını oluşturan hammaddenin tek üretim kaynağı. Bunun dışında döküm sektörünün kum ihtiyacının da tek kaynağı burası. Ayrıca İstanbul Anadolu yakasının inşaat sektörünün tek kum kaynağı da bu bölge. Son zamanlarda Şile’de Orman Genel Müdürlüğü tarafından bir alan belirlendi ve bu alan dışına maden işletmesine izin vermeyeceğiz denildi. Nihai olarak seramik sektörü yüksek mukavemetli kil sıkıntısına girdi. 2 yıl içerisinde bunu bulamayacak hale geleceğiz. Geçen yıla göre kil ihracatımız yüzde 50 düştü. Bunun dışında döküm sektörü kum tedarik edemediği için bu sektörde binlerce döküm firması üretimi durdurma noktasına gelecek. Türkiye çok rekabetçi olduğu döküm sektöründen çıkmak zorunda kalabilir. İnşaat sektörüne bakarsak inşaat kumu 2 yıl önce İstanbul bölgesinde 40 liraydı. Şu anda 450-500 lira ve kum bulunamıyor. Konu kalker tozundan inşaat yapmaya gidiyor. 3-4 tane kum firması izin olmadığı için üretimi durdurdu. Üretime devam edenler ise fiyatlarını yükseltmek zorunda kaldılar. İnşaat sektörü için vahim bir durum. Madenlerimizi ana sermayemiz olarak düşü-

nüp zamanında iyi değerlendirmeliyiz. Orman Genel Müdürlüğü bir alan belirlerken madencilerle birlikte belirlemeli. Torunlarımıza nasıl ormanları koruyup bırakmak görevimizse, gelişmiş bir ülke bırakmak da bizim milli görevimizdir.

Türkiye Döküm Sanayicileri Derneği İş Geliştirme Direktörü Tunçağ Cihangir Şen:

"DÖKÜM SEKTÖRÜNÜN 6 AYLIK KUM STOKU KALDI"

Metal döküm sanayicileri olarak geçtiğimiz yıl 3 milyon ton döküm üretimi gerçekleştirmiş ve toplamda 8,5 milyar Euro üretim hacmine sahip bir sektörüz. Bunun 6,5 milyar Euro'sunu ihraç ediyoruz. Üretim miktarı bakımından Avrupa'da ikinciyiz. Otomotiv, savunma ve havacılık sanayiye çok kritik parçalarının üretimini gerçekleştiriyoruz. Sektör üretiminin üçte ikisi yani iki milyon tonu kum kalıba döküm tekniğiyle gerçekleşiyor. Kum kalıp dediğimiz silis kumu sektörümüzün en hassas olduğu en ihtiyaç duyduğu malzeme. Ne yazık ki ülkemizde Şile havzasından başka bir bölgede bu hammadde bulunmuyor. Üretici firmalarımızdan aldığımız bilgiye göre dökümcülerin kullanacağı silis kumu stokları 2024'ün ilk çeyreğini belki tamamlayacak durumda. Alarm zilleri çalıyor.

Eskişehir Madencilik Kümesi Yönetim Kurulu Üyesi Berna Kızılbük:

"MADENCİLİK SEKTÖRÜNÜN İHRACATI 1 MİLYAR DOLAR AZALACAK"

Enerji ve işçilik gibi maliyetlerin çok yüksek olması sebebiyle madencilik sektörü sıkıntıya girmiş durumda. Geçen yıl 5 bin olan izinli saha sayısı bu yıl yarı

"Üretici firmalarımızdan aldığımız bilgiye göre dökümcülerin kullanacağı silis kumu stokları 2024'ün ilk çeyreğini belki tamamlayacak durumda. Alarm zilleri çalıyor."

yarıya azaldı. Son 8 ayın verilerine göre ihracat rakamımız tonajda yüzde 20, değerinde yüzde 16 düştü. Bu değerlerden yola çıkarak maliyetlerden dolayı yılsonu ihracat rakamımızın 1 milyar dolar düşerek yaklaşık 5,5 milyar dolar seviyesinde olacağını öngörüyoruz. Bu kötü gidişatı durdurmak için kanunlar çıkartılırken sektör ve bakanlıklar istişare etmeli. Sıkıntılarla ilgili ortak çözüm noktası bulunup kanunların bu şekilde çıkması lazım. Bunun yanı sıra çevreye duyarlı madencilik ve madenciliğin ülke için önemi temalı bilgilendirici faaliyetler yapılmalı. Bakanlıkların bu konuda bize yardımcı olması gerekiyor. Madenci aslında doğayı katletmiyor, yaşam için maden üretiyor.

Maden Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG) Endüstriyel Mineraller Daire Başkanı Okan Sayın:

"RUHSAT SAHALARININ DENETİMİNİ YAPIYORUZ"

Maden Petrol İşleri Genel Müdürlüğü olarak ruhsatlandırma işlemlerini ve ruhsatlandırdıktan sonra gerekli izinler alındıktan sonra faaliyetlerin kanuna uygunluğunu denetleyen bir kurum olarak görev yapıyoruz. Son dönemde ruhsat sahalarının maksimum 2 yılda bir minimum 3 aylık periyotlarla ruhsat sahalarının denetimlerini gerçekleştiriyoruz. Burada gerek ruhsat sahalarının izinlerinin kontrolü gerek emniyet tedbirlerinin kontrollerine yönelik denetimler gerçekleştiriyoruz. Son zamanlarda ÇED, işyeri açma ve çalışma ruhsatları ile mülkiyet izinlerine yönelik sorunlardan kaynaklanan sıkıntılarla karşılaşılıyor. Ayrıca ocakların genişletilememesine

ilişkin sorunlarla da karşı karşıya kalıyoruz. Sektördeki gelişme ve değişimlere bağlı olarak sürekli çalışma içerisindeyiz. İlgili kurumlarla da sürekli bağlantı halindeyiz.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Şube Müdürü Nüket Ercan:

"ÇEVREYE DE MADENE DE İHTİYACIMIZ VAR"

Sürdürülebilir kalkınmanın sürdürülebilir bir madencilik ve sürdürülebilir bir çevre ile birlikte ilerlemesi lazım. Bizim çevreye de madenlerin çıkarılmasına da ihtiyacımız var. Maden bulunduğu yerde çıkarılması gereken bir kaynak. Dolayısıyla bunu hem ekonomiye kazandırıp hem de çevresel açıdan tedbirler aldırma konusunda bizim yükümlülüğümüz devreye giriyor. Aslında biz kesinlikle madencilere karşı durmuyoruz. Bakanlık olarak verdiğimiz ÇED kararlarında mutlaka her türlü çevresel etkilerin değerlendirmesini yapıyoruz. ÇED yönetmeliğinde projeyi inceleyen birim olarak diğer kurumlarla olan yazışmalarımız izin sürelerinin uzamasına neden oluyor. Sektörde yaşanan sorunlarının çözülmesi için tüm kurumlar daha sık bir araya gelmeli. Ortak çözümler ve ortak akıl üretmek için herkes taşın altına elini koymalı. Ancak beraber çözümler üretirsek sıkıntıların üstesinde gelebileceğimizi düşünüyorum.

Orman Genel Müdürlüğü İzin İrtifak Daire Başkanı Ahmet Köle:

"EKOLOJİK VE EKONOMİK DENGİYİ GÖZETİYORUZ"

Biz izinleri verirken ekolojik

"Aslında biz kesinlikle madencilere karşı durmuyoruz. Bakanlık olarak verdiğimiz ÇED kararlarında mutlaka her türlü çevresel etkilerin değerlendirmesini yapıyoruz."

ve ekonomik dengeyi koruma ve kullanma dengesini gözeterek izin vermek zorundayız. Toplumsal anlamda karşılaşılan problemleri sosyal anlamda çözebilmemiz lazım. ÇED'le veya diğer konularla ilgili neler yapılabilir üzerine çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Sorunların çözülmesi için kurumlar arası entegrasyonun sağlanması gerekiyor. Bu entegrasyonun sağlanması yatırımcıların izin süreçleri adına ciddi avantaj sağlayacaktır. 10 yıl sonra aynı şeyleri konuşmamamız için kuralları belirginleştirmeliyiz. Biz madencilere gelen tekliflere açığız. Gelin beraber çalışalım. Bunu nasıl dengeleyeceğimizi beraber oturup konuşalım. Bu konuda istişareye açığız. Gerçekler üzerinden toplanmaya hazırız. Kapımız herkese açık.

SAM Yönetim Kurulu Başkanı Servet Turan:

"SAM, ÜNİVERSİTE SANAYİ İŞBİRLİĞİNİN GÜZEL BİR ÖRNEĞİ"

Panelin açılışında, kuruluşunun 25'inci yılını kutlayan SAM'ın faaliyetlerini ve geçmişten bugüne yolculuğunu anlatan bir sunum yapan SAM Yönetim Kurulu Başkanı Servet Turan, "25 yıl önce seramik sektöründeki firmaların Ar-Ge faaliyetlerine destek olma amacıyla kurulduk. Bugüne kadar 30 bin akredite test, 150 bin analiz, 300 proje, bin saat eğitim ve birçok danışmanlık hizmeti veren SAM, üniversite sanayi işbirliğinin ülkemizdeki en güzel örneklerinden biri. Bugün burada sektördeki kullanıcılar, üreticiler ve mevzuat yapımcıları bir araya getirerek problemleri ve bunların çözüm yöntemlerini tartışıp karşılıklı birbirimize sesimizi duyurmak istedik" diye konuştu.

DOĞALTAŞTA İŞLENMİŞ ÜRÜN İHRACATI AMORF İLE YÜZDE 90'A ULAŞACAK

Türkiye'nin doğal taş ihracatında lider konumda ihracatının yüzde 80'inini işlenmiş ürün olarak ihraç eden Ege Maden İhracatçıları Birliği'nin Ticaret Bakanlığı'nın desteğiyle bu sene "Taşa Sanat Kat" temasıyla 4'üncüsünü düzenlediği AMORF Doğal Taş Proje ve Tasarım Yarışması'nda başvurular 9 Ekim'de sona erdi.

Bu sene ilk kez final öncesinde yarışmacılarla birlikte 22 Ağustos'ta Mermerin doğduğu yer Marmara Adasına, 24 Ağustos'ta ise İzmir'de Şenler Mermer showroomu, Eminoğlu SBV showroomu ve üretim fabrikası, Ege Natural Stone maden ocağına teknik gezi düzenlendi.

Ege Maden İhracatçıları Birliği Başkanı İbrahim Alimoğlu, katma değerli ürün ihracatını artırmak amacıyla, doğal taş sektörünün mimarlar ve tasarımcılarla arasında köprü görevi gören AMORF Doğal Taş Tasarım ve Üretim Yarışmasını bu sene 4'üncü kez düzenlediklerini anlattı. Alimoğlu, şöyle konuştu:

"2023 yılı Ocak-Temmuz döneminde Türkiye geneli doğaltaş ihracat 1, 2 milyar dolar olarak gerçekleşti. İşlenmiş ürün ihracatı ise 7 aylık dönemde 715 milyon dolar oldu. İşlenmiş ürün ihracatının payı yüzde 66 olarak gerçekleşti. Ege'de ise işlenmiş ürünlerin payı son yıllarda yüzde 75'ten yüzde 80'e yükseldi. Amorf Doğal Taş Tasarım Yarışmamız ile bunu yüzde 90'a çıkarmayı hedefliyoruz. Geçen sene 400'ün üzerinde başvuru aldığımız yarışmamızın ödül törenini büyük bir katılımımla gerçekleştirdik. Yarışmamıza üç yılda toplam 1220 kişi başvurdu. Bu sene de yoğun bir katılım bekliyoruz. Yarışmamıza başvuran tasarımcılar ve mimarlarla Türkiye'nin en değerli doğaltaşının çıktığı, 4000 yıldır mermer üretimi gerçekleştirilen mermerin doğduğu yer Marmara Adasına, İzmir'e ve Manisa'ya teknik gezi düzenledik."

Başkan Alimoğlu, "Amorf, tasarım ve üretimle ilgili tüm bölümlere açılmış, doğaltaşın hayatın her alanında kullanılmasını hedeflediğimiz bir yarışma. Bu yüzden yarışmacılarımızın paftadaki çizdikleri projenin gerçek hayata uygulanabilirliğini artırmak, daha uygulanabilir, üretilebilir tasarımlar yapmaları adına teknik gezimiz oldukça verimli geçti. Dereli Mermer, Şenler Mermer, Eminoğlu SBV, Ege Natural Stone firmaları yarışmacılarımızı misafir ederken yarışmacılarımız bir gün içinde doğaltaşın işlenişinden ihracat kısmına kadarki tüm

aşamalarını, iş sağlığı ve iş güvenliğine uygun sürdürülebilir madencilik proseslerini yerinde gördüler." dedi.

İbrahim Alimoğlu, "Dünyanın en eski mermer üreticilerinden birisi olan Türkiye, 150 farklı çeşit doğal taş ve 650 renk ve desen seçeneğini dünyaya sunuyor. Yarışmacılarımız Uluslararası piyasada en tanınmış mermer çeşitlerinden olan Süpren, Elazığ Vişne, Akşehir Siyah, Manyas Beyaz, Bilecik Bej, Kaplan Postu, Denizli Traverten, Ege Bordo, Milas Leylak, Gemlik Di-yabaz ve Afyon Şekeri gibi çeşit-

leri, aynı zamanda Brezilya, Güney Afrika gibi birçok ülkeden getirilen yeşil, beyaz, turuncu başta olmak üzere pek çok değişik renk ve desende işlenmiş ve yarı işlenmiş katma değerli birçok doğal taşı sektör profesyonelleri ile birlikte inceleme ve bilgi alma şansı yakaladılar. Sektörün önde gelen isimleriyle bir araya gelmeleri kuvvetli bir network sağlamaları adına çok büyük bir kazanım. Yarışma ile paralel olarak tasarımcılarımızı ve mühendislerimizi sanayicilerle buluşturarak bir sinerji oluşturduk." diye konuştu.

Yarışma Konuları ve Amaçları

- ▶ 4. Amorf Doğal Taş Proje ve Tasarım Yarışması'na katılacak proje/tasarımların aşağıda belirtilen konularda tasarlanması gerekiyor:
- ▶ Mermer artıklarının değerlendirilmesi ve ekonomiye kazandırılmasına ilişkin tasarım projeleri,
- ▶ Dış Mekan mobilya, simge yapı (landmark), kent mobilyası, heykel, bölücü eleman, kaplama, aydınlatma ve uygulamaları bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla alternatif dış mekan tasarımları,
- ▶ İç Mekan mobilya, aksesuar, bölücü eleman, kaplama, aydınlatma ve uygulamaları bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla alternatif iç mekan tasarımları,
- ▶ Doğaltaş odaklı deneysel araştırmalar, fikirler, tasarımlar (artıkların yeniden kullanımına yönelik inovatif sürdürülebilir fikirleri destekleyen ve bu fikirlerin gelişmesine ön ayak olan çalışmalar).

Katılım Şartları

Yarışmaya başvuru tarihi itibarıyla 25 yaşını doldurmuş; 50 yaşını doldurmamış olmak (31 Aralık 1973-1 Ocak 1998 yılları arasında doğmuş olmak) gerekiyor.

Yarışmaya başvuru tarihi itibarıyla üniversitelerin Mimarlık, Mühendislik, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakülteleri lisans veya yüksek lisans bölümleri ile diğer fakültelerin tasarım ile ilgili programlarında mezun olanlara açık olacak.

Katılımcılar yarışmaya bireysel veya ekip olarak katılım gerçekleştirebilecek. Bir ekip en fazla 3 kişiden oluşabilecek.

Ekip üyelerinin her birinin lisans veya yüksek lisans programından mezun olmuş olması gerekiyor. Başvuru gerçekleştiren ancak mezuniyet şartını sağlamayan adayların başvurusu geçerli sayılmayacak.

her mandalina doğal*

LÖSEV SATSUMA MANDALİNASI

değildir!

lsvdukkan.com

Elde edilen gelirler Lösemili Çocuklarımızın tamamen ücretsiz tedavilerine aktarılmaktadır.

LÖSEV
KURULUŞUDUR

* **Doğal:** Kanserojen; tarım ilacı kalıntısı, sarartan etilen gazı, kabuğundaki gözenekleri kapatan parafin kaplama yoktur.

TÜRK DOĞALTAŞ İHRACATÇILARINDAN RUSYA HEDEFİ:

100 MİLYON DOLAR İHRACAT

150 farklı çeşit, 650 renk ve desen seçeneği sunan Türk doğal taş sektörü, Türkiye'nin doğal ihracat lideri Ege Maden İhracatçıları Birliği organizasyonu ile 9-16 Eylül 2023 tarihlerinde Alım Heyeti Organizasyonu ile Rus ithalatçılarıyla bir araya geldi.

Ege Maden İhracatçıları Birliği Başkanı İbrahim Alimoğlu, "Ticaret Bakanlığımız desteğiyle 9-16 Eylül 2023 tarihleri arasında Rusya'dan gelen 15 ithalatçı ile Afyon, Denizli ve İzmir'de maden ve doğaltaş sektöründen 43 firmamız 600'ü aşkın ikili görüşme gerçekleştirdi. Aynı zamanda Afyon Denizli ve İzmir'de bazı firmalarımızın ocak, fabrika ve showroom'larına ziyaretler yapıldı. Türkiye, Rusya'nın doğal taş ithalatında 5'inci sırada yer alıyor. Hedefimiz ilk 3'e adımımızı yazdırmak. Türkiye-Rusya arasındaki olumlu diplomasi buna olanak sağlıyor." dedi.

RUSYA'YA DOĞALTAŞ İHRACATINDA YÜZDE 107 ARTIŞ

Başkan Alimoğlu, "2022 yılında Türkiye'den Rusya'ya yüzde 107 artışla 27 milyon dolarlık doğal taş ihracatı gerçekleştirildi. 2023 yılı 8 aylık süreçte de Rusya'ya doğal taş ihracatımız yüzde 70 artışla 20 milyon dolara ulaştı. Yoğun ilgi, aldığımız geribildirimler ve ihracat artış hızımız doğrultusunda Rusya'ya doğal taş ihracatımızı orta vadede 100 milyon dolara çıkaracağımızı öngörüyoruz. İhracat rakamlarımızı ileri seviyelere taşıyarak Türk doğal taş ihracatçısı firmaların Rusya'dan daha fazla pazar payı alabilmesi adına düzenlediğimiz alım heyetimizin sektöre pozitif katkı sağlayacağına inanıyoruz." diye konuştu.

OVP, MADENCİLİĞE NASIL BİR ROTA ÇİZİYOR?

Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığınca hazırlanan ve 2024-2026 dönemini kapsayan OVP ile temel ekonomik büyüklükler ve hedefler belirlendi. OVP'de madencilik sektörüyle ilgili kritik hedeflere de yer verildi. Program, madencilik sektörü ve iş dünyasından olumlu tepkiler alırken, ekonomistler daha temkinli değerlendirmeler yapıyor. İşte OVP ile ilgili tüm detaylar...

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, ilgili bakanlar ve bürokratların katılımıyla Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığınca hazırlanan ve 2024-2026 dönemini kapsayan OVP'yi açıkladı.

Yatırım, istihdam, üretim ve ihracatı öncelleyen politikaların merkezine yeşil ve dijital dönüşümü içeren ikiz dönüşümü koyduklarını vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu şekilde, ürün ve hizmetlerin teknolojik kompozisyonunu iyileştirmeyi hedeflediklerini anlattı.

İhracatı 300 milyar doların, turizm gelirlerini ise 70 milyar doların üzerine çıkartarak, mal ve hizmet ihracatı gelirlerinin tarihi seviyelere ulaştırılacağını dile getiren Erdoğan, temel ithalat kalemi olan enerjide, doğal gaz ve petrol arama ile üretimine yönelik atılan hızlı adımların katkısının daha fazla görüleceğini aktardı.

"İSTANBUL FİNANS MERKEZİ'NDE ENERJİ VE MADEN MERKEZİ KURACAĞIZ"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti:

"Burada bir şeyin altını çizeyim. Ataşehir'de şu andaki İstanbul Finans Merkezi'ni aynı zamanda bizim enerji hubumuz (merkez) haline getireceğiz. Yani burada doğal gaz da bütün madenler de bunların burada değerlendirilmesi yapılacak, dünya buradan bunları takip edecek. Nasıl birçok konuda Londra Borsası varsa Hamburg Borsası varsa

işte bizim finans merkezimizin içerisinde aynı zamanda enerji ama enerji derken aklımıza elektrik gelmesin, burası doğal gaz da, maden de enerjinin bütün ürünleri nelerse bunların pazarlamasının yapıldığı bir yer olacak. Yani bu kulelerden bir tanesi bu işin pazarlamasının yapıldığı bir yer haline gelecek. Bu adımı da inşallah atmak için ilgili arkadaşlarımız, başta Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımız bunun çalışmalarını yaparak süratle bu adımı atacağız. Bütün bunlarla beraber son Soçi ziyaretimde de Sayın Putin ile yaptığımız görüşmede aynı şekilde

OVP'NİN HEDEFLERİ

2024-2026 dönemine ilişkin yol haritası niteliği taşıyan yeni Orta Vadeli Programa göre, büyüme için bu yıl gerçekleşme tahmini yüzde 4,4 oldu. Ekonominin 2024'te yüzde 4, 2025'te yüzde 4,5, 2026'da yüzde 5 büyüyeceği öngörüldü.

Enflasyonun bu yıl sonunda yüzde 65 olacağı tahmin edilirken, enflasyon hedefi gelecek yıl için yüzde 33, 2025 için yüzde 15,2, 2026 için yüzde 8,5 olarak belirlendi.

Bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının 2024'te yüzde 6,4, program dönemi sonunda ise yüzde 2,9 olarak gerçekleşeceği öngörüldü.

Programda, işsizlik oranının bu yılın sonunda yüzde

10,1 olacağına yer verilerek, gelecek yıl hedefi yüzde 10,3, 2025 yılı için yüzde 9,9 ve 2026 için ise yüzde 9,3 olarak belirlendi.

2024 ihracat hedefi 283,6 milyar dolar

İhracatın, 2023 sonunda 255 milyar dolar seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilirken, 2024'te 267 milyar dolar, 2025'te 283,6 milyar dolar, program sonunda 302,2 milyar dolar olması hedeflendi.

İthalatın, bu yıl sonunda 367 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmesi, 2024'te 372,8 milyar dolar, 2025'te 388,9 milyar dolar, 2026'da da 414 milyar dolar olması öngörüldü.

Trakya doğal gaz hubü olarak yine planlaması içerisinde ayrıca yürüyecek. Üç yıllık dönemin sonunda cari işlemler açığının yüzde 4'ten yüzde 2 civarına inmesini öngörüyoruz. Programdaki iyileşmenin devamıyla ve yapısal dönüşüm sürecinin meyvelerini vermesiyle, ileride cari işlemler fazlasına da ulaşacağız."

"YATIRIMLARA İLİŞKİN İZİN, LİSANS, RUHSAT GİBİ İŞLEMLERİN ÇEVİRİM İÇİ PLATFORMA TAŞINACAK"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, büyüme yönelik öngörülen verimlilik artışını, özel kesim yatırımları ve yapısal reformlarla sağlayacaklarını kaydetti. Erdoğan, şöyle konuştu:

"Özel kesim girişimlerinin önünü daha da açarak yatırım, ticaret ve finans alanında hukuki süreçleri kolaylaştıracağız. Şirket kurma ve tasfiye süreçlerini iyileştirecek, bürokrasinin azaltılması, işlemlerin hızlandırılması ve işlem maliyetlerinin düşürülmesi ile hukuki ve mali süreçlerin iyileştirilmesi için düzenlemeler yapacağız. Bü-

rokratik işlemlerde sadeleşmeye gidecek, şirket ve ticaret sicili işlemlerinde dijital uygulamaları yaygınlaştıracak, yatırımlara ilişkin izin, lisans, ruhsat gibi işlemlerin çevrim içi platforma taşınmasını sağlayacağız. Yargılama süreçlerini etkinleştirecek, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerini devreye alacağız. Mal ve hizmet ihracatını etkileyen yönleriyle Avrupa Birliği dijital ekonomi düzenlemeleri doğrultusunda bürokratik işlemler Birlik müktesebatına uyumlu hale getirilecektir."

Yatırımcıların faydalanması için uygun yatırım yerlerini içeren yatırım yeri envanteri oluşturulacağını dile getiren Erdoğan, özellikle gençlere meslek edindirici, nitelikli istihdamı ve üretkenliği artırıcı bir yaklaşımla iş gücü potansiyelini azami şekilde kullanacaklarını anlattı.

EKONOMİ YÖNETİMİ İLE AİLE FOTOĞRAFI

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasının ardından Ekonomi Koordinasyon Kurulu üyeleri Cumhurbaşkanı Yardım-

MADENCİLİĞE KATKI SAĞLAYACAK 5 MADDE

OVP'de madencilikle ilgili toplamda beş maddeye yer verildi. OVP'de madencilik sektörü için değinilen maddeler şöyle:

- Tüm tabii kaynak yönetim sistemlerinin birbiriyle uyumlu bir kurumsal yapılanmaya kavuşturulmasını teminen bu faaliyetlerin tek elden yönetilmesine yönelik gerekli düzenlemeler yapılacaktır.
- Maden kaynaklarının uluslararası standartlarda aranarak ekonomiye kazandırılması, arama ve üretimde sürdürülebilir madencilik politikalarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
- Sorumlu madencilik ilkeleri çerçevesinde belirlenen stratejik ve kritik minerallerin arama, üretim ve zenginleştirme çalışmaları artırılabilecektir.
- Maden arama faaliyetleri mevzuatta kamu yararına faaliyet olarak tanımlanacak ve madenlerin işletilmesinin türlerine, niteliklerine ve sürdürülebilirlik ilkelerine göre detaylı olarak ele alındığı yatırım güvencesini artıracak yeni bir temel düzenleme hazırlanacaktır.
- Yerli kömür ve temiz kömür teknolojilerinin geliştirilmesi ile ekonomik değeri yüksek ürünlerin elde edilmesine yönelik Ar-Ge faaliyetleri sürdürülecektir.

cısı Cevdet Yılmaz, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, Hazine ve Maliye Bakanı Meh-

met Şimşek, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Ticaret Bakanı Ömer Bolat, Cumhurbaşkanlığı Stra-

teji ve Bütçe Başkanı İbrahim Şenel, Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan ile aile fotoğrafı çekti.

MADENCİLİK SEKTÖRÜ OVP'Yİ OLUMLU DEĞERLENDİRDİ

TMD YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ EMİROĞLU:

“Sürdürülebilir ve sorumlu madencilik uygulamalarına yapılan vurgu sevindirici”

“Bilindiği gibi madencilik sektörü olarak gerçekleştirdiğimiz ihracatla ülke ekonomisine, hammadde üretimiyle de yerli sanayiye önemli katkılar sunuyoruz. Orta Vadeli Programda madencilik sektörüne ilişkin önemli hedeflere yer verilmesi, kamu otoritesinin sektörümüzün sunduğu bu katkıların farkında olduğunu ve katkı seviyemizi artırma yönündeki kararlılığını gösteriyor. Birkaç örnek vermek gerekirse; programda, tüm tabii kaynakların tek elden yönetilmesi hedefine dikkat çekiliyor. Bu, bizim de sektör olarak uzun yıllardır talep ettiğimiz bir husus. Öte yandan programda ‘sürdürülebilir ve sorumlu madencilik’ uygulamalarına ciddi bir vurgu var. Bilindiği gibi TMD olarak bir süredir sürdürdüğümüz Sorumlu Madencilik İnisiyatifi tam da bu konuyla ilgili

ciddi adımlar atıyor. Dolayısıyla sektör olarak yol almaya başladığımız konularda kamu otoritesinin de destekleyici adımlar atmasını son derece olumlu olarak değerlendiriyoruz. Kısacası, Orta Vadeli Programın son derece gerçekçi bir perspektifle hazırlandığını ve sektörümüzün gelişimine ciddi katkılar sağlayacağını düşünüyoruz.”

MADEN PLATFORMU SÖZCÜSÜ VE TMD İKİNCİ BAŞKANI MEHMET YILMAZ:

“Sektör göreve hazır”

“Ülke ekonomisine yıllık yaklaşık 40 milyar dolarlık katkı sağlayan madencilik sektörü bağlı sektörlerle birlikte 1 milyondan fazla insanı istihdam ediyor. Gerçekleştirilen milyarlarca dolarlık ihracatla da cari açığın azaltılmasına önemli destekler sunuyor. Geçtiğimiz günlerde açıklanan 2024-2026 dönemine ilişkin enflasyon, istihdam, büyüme gibi temel makroekonomik hedeflerin yer aldığı Orta Vadeli Program’da “bütün maden kaynaklarının uluslararası standartlarda ekonomiyi kazan-

dırılması” hedefine ilişkin net bir vurgu yapıldı. Ekonomi yönetiminin OVP’de madencilik sektörü için çizdiği rotanın, sürdürülebilir kalkınma ve ekonomik büyüme hedefleri ile uyumlu olduğunu değerlendiriyoruz. Programın başarıya ulaşması için sektör olarak üzerimize düşen görevleri yerine getirmeye hazırız.”

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN:

“Maden üretim ve ihracatımızdaki artış cari açığı geriletecek”

“OVP’de madencilik sektörüne geniş bir şekilde yer verilmesi sektörde çok olumlu karşılandı. Bundan sonraki süreçte sektörümüzde önemli değişim ve dönüşümlerin yaşanacağına inanıyorum. Ülkeyimizin ihtiyaçları ile sektörün beklentilerinin buluşturulabileceği düzenlemelerle madencilikte büyük bir ivme yakalanacaktır. İçinden geçtiğimiz ekonomik konjonktürü düşündüğümüzde madencilikte getirilen bu düzenlemelerin hayata geçirilmesi ile üretim ve ihracat

artışı ile birlikte özellikle cari açıkta ciddi bir gerilemenin olacağını düşünüyorum.”

**İMİB YÖNETİM KURULU BAŞKANI
RÜSTEM ÇETİNKAYA:**

“Programın takipçisi ve destekçisi olacağız”

“Sektör için hayati önem taşıyan acil çözüm bekleyen 5 maddenin de OVP’de yer alması bizim için çok değerli. Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından konulmuş bu iradenin en hızlı şekilde aksiyona dönüşmesiyle ilgili buradaki programın takipçisi ve destekçisi olacağız. Fikirlerimizin değer bulduğunu, karşılık gördüğünü düşünüyoruz. Süreç içerisine dahil edileceğimize inanıyoruz. Diğer taraftan ‘yatırım güvencesi’ ifadesi de çok önemli. Bunun altına daha hangi maddeler ekleneceğini hep beraber göreceğiz. ‘Ruhsat güvenliği’ ifadesinin ‘yatırım güvencesi’ olarak buraya da işlendiğini görüyoruz. OVP’de yer alan ‘madenler kamu yararına faaliyet olarak tanımlanıyor’ maddesi de bizler için çok önemli. Bu OVP’de bunu gördük. Avrupa Birliği’ndeki tüm ülkeler kendi kritik ham maddeler yasalarını hızlıca devreye aldılar ve çalışmalara başladılar. OVP’de de ‘sorumlu madencilik diye başlayıp, kritik mineralleri arama ve üretim’ şeklinde devam eden bir madde var. Birçok ülke kendi kritik ham maddeleri için belli ülkelere olan bağımlılığını azaltmak isterken, bizim de madencilik zengini bir ülke olarak bunları düşünmemiz gerekiyor.”

İŞ DÜNYASI VE EKONOMİSTLER 3 YILLIK YOL HARİTASINI NASIL YORUMLADI?

İş dünyası OVP’yi olumlu karşılarken, ekonomistler programdaki hedefleri farklı yönleriyle değerlendirdi.

“Reformların belirlenen takvimlendirme çerçevesinde hayata geçirilmesini bekliyoruz”

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, OVP’yi önemli bir “kazanım” olarak nitelendirerek, “OVP’de iş ve yatırım ortamını iyileştirmeye yönelik kamu-özel sektör birlikteliğiyle yeni çalışmalar yapılacak olması, yeşil ve dijital dönüşüme odaklanılması, girişimcilik ekosisteminin güçlendirilmesinin hedeflenmesi kıymetlidir” dedi. Hisarcıklıoğlu, “Programın temel amaçlarına ulaşmak için ortaya konan reformların belirlenen takvimlendirme çerçevesinde hayata geçirilmesini bekliyoruz. Başta finansmana erişim olmak üzere iş dünyasının üretime ve yatırıma yönelik ihtiyaç-

larının gözetilerek uygulanması da programın başarısını artıracaktır” diye ekledi.

“Piyasanın duymak ve görmek istediği bir yol haritası”

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, programın “piyasanın duymak ve görmek istediği bir yol haritası” olduğunu vurguladı ve “Hedeflerin gerçekçi ve tutarlı belirlenmiş olması piyasanın ufkunu netleştirecektir. İş dünyası olarak OVP’deki hedeflerde yeni yatırım planlarımızla yer alacağız.” dedi.

“Ciddi bir vizyonun belirlenmesini çok değerli”

Programı olumlu karşılayan İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan da, “OVP’den en önemli beklentilerimizden biri de atılacak olan yapısal adımlardı. İşte bu noktada belirlenen yedi öncelikli yapısal alan olan; “Büyüme ve Ticaret, Beşeri Sermaye ve İstihdam, Fiyat İstikrarı ve Finansal istikrar, Kamu Maliyesi, Afet Yönetimi, Yeşil ve Dijital Dönüşüm, İş ve yatırım Ortamı” ile ilgili ciddi bir vizyonun belirlenmesini çok değerli bulduğumu ifade etmek istiyorum” dedi.

“Ufuk açıcı bir yol haritası”

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak, programı “gerçekçi” ve “ufuk açıcı bir yol haritası” olarak tanımladı.

“Kesin tutacak hedef, vergi artışları”

OVP’nin büyümeden taviz vermeden enflasyonu düşürme hedefini sorgulayan Koç Üniversitesi Ekonomi Profesörü Selva Demiralp, “3+ sene içinde enflasyon %65’ten alınıp %8.5’e düşecekse bunu potansiyelin altına bile inmeyecek bir büyüme ile gerçekleştirmek nasıl mümkün olacak?” diye sordu. Demiralp, sosyal medya platformu X hesabından, “Kur patikasının da enflasyona göre daha iyimser kaldığını düşünürsek, 2001 sonrasına benzer bir sermaye girişi varsayımı mı var?” diye ekledi.

Program’daki ‘yumuşak iniş’ için yol haritası ne kadar gerçekçi?

Benzer şekilde Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi Ekonomist Hakan Kara da kur ve enflasyon tahminlerinin birlikte nasıl gerçekleşeceğini sorgulayarak, “Gelecek yıl kur %44 artıp büyüme ciddi yavaşlamazken enflasyon %33’e nasıl düşecek?” ifadelerini kullandı.

“Hedeflere dair somut adımlar sunmuyor”

Ekonomist Mahfi Eğilmez ise OVP’nin hedeflerine dair somut adımlar sunmadığını savunarak, “OVP benim açımdan bir yazı konusu yapılabilecek bir belge değil” dedi. Eğilmez, “Faizi ne yapacaksınız ve ne zaman yapacaksınız? Bunu yazmadan ve taahhüt etmeden yazılanlar program olmaz, temenni olur. OVP’nin her tarafı bu tür temennilerle dolu” ifadelerini kullandı.

“Enflasyon düşüşüne seçim sonrasında randevu verilmiş”

Ekonomi yazarı Uğur Gürses ise enflasyonda düşüş için “seçim sonrasında randevu verildiğini” belirterek, “2024’te öngörülen özel tüketim büyümesi yüzde 3.5. 2023’te gerçekleşme tahmini yüzde 10.9’a göre epey bir yavaşlama demek. Belli ki 2024’ün birinci çeyreğinden sonra (seçim sonrası) sıkılaşma ‘gerektiği gibi’ yapılacak... Böylece enflasyon düşüşüne seçim sonrasında randevu verilmiş” değerlendirmesinde bulundu.

BÜROKRASİ AZALTILACAK, YEŞİL DÖNÜŞÜM HIZLANDIRILACAK

OVP'de iş ve yatırım ortamı, afet yönetimi ve yeşil dönüşüm gibi madencilik sektörünü yakından ilgilendiren başlıklarda politika ve tedbirlere de yer verildi.

YATIRIMLARA İLİŞKİN İZİN, LİSANS, RUHSAT GİBİ İŞLEMLERİ SONUÇLANDIRMA SÜRELERİ KISALTILACAK

OVP'de iş ve yatırım ortamında bürokratik ve hukuki öngörülebilirliğin güçlendirilerek ekonominin daha rekabetçi bir yapıya kavuşturulması, istihdamın, ihracatın ve üretimin artırılması hedefleniyor. Bu çerçevede, atılacak bazı adımlar şöyle:

- Yargılama süreçleri etkinleştirilerek ve tahkim başta olmak üzere alternatif ih-

tilaf çözme mekanizmaları güçlendirilerek ekonomik karar ve faaliyetlerin hızlandırılması sağlanacak.

- Tahkim mekanizmasının ticari uyuşmazlıkların çözümünde daha fazla kullanılmasının teşvik edilmesi ve İstanbul Tahkim Merkezi'nin yapısının güçlendirilmesi ve küresel görünürliğünün artırılması sağlanacak.
- Yatırım ortamının iyileştirilmesine ve yatırım ortamını etkileyen mevzuat de-

ğişikliklerinde öngörülebilirliği artırmaya yönelik özel sektör ile kamu kurumları arasındaki koordinasyon, işbirliği ve diyalog mekanizmaları güçlendirilecek, Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Koordinasyon Kurulu (YOİKK)'nun yapısı daha etkin hale getirilecek.

- İş yaşamını doğrudan etkileyen düzenlemelerin, uygulama amacına uygun, ölçülü, öngörülebilir ve piyasa ekonomisi ilkeleriyle uyumluluğu gözetilecek.

- Uluslararası standartlar dikkate alınarak, iş ve yatırım ortamının dijital dönüşümünde karşılıklı işlerlik, emniyet, veri koruma, kapsayıcılık, sürdürülebilirlik ve uluslararası işbirliği ilkelerine dayanan ulusal standartlar belirlenecek.
- Uluslararası ölçekte yatırım yapan Türk şirketlerinin korunması için uluslararası vergilendirmede güncel düzenlemelerden doğacak hak kayıplarına yönelik aktif bir diplomasi izlenecek.
- Yatırımlara ilişkin izin, lisans, ruhsat gibi işlemleri sonuçlandırma süreleri kısaltılacak.
- Şirket kuruluş ve ticaret defterlerine yönelik işlemlerin hız kazandırılarak kolaylaştırılması amacıyla şirket ve ticaret sicili işlemlerinde dijital uygulamalar yaygınlaştırılacaktır.
- Büyük ölçekli yatırımlar, hızlı büyüyen KOBİ'ler ve entegre tesisler için başta organize sanayi bölgeleri ve endüstri bölgeleri olmak üzere planlı sanayi alanları genişletilecek.
- Endüstri bölgeleri, organize sanayi bölgeleri, küçük sanayi siteleri ve özel yatırım yerlerinin, hammaddeye erişim, lojistik, enerji, demiryolu, liman bağlantısı ve çevre boyutu açısından tedarik zincirine uygun ve sürdürülebilir şekilde oluşturulması amacıyla alternatif yöntemler geliştirilecek.
- Yatırımcıların faydalanması için uygun yatırım yerlerini içeren yatırım yeri envanteri oluşturulacak.
- Stratejik ve büyük ölçekli yatırımlar için yer temininde ve kamulaştırma süreçlerinde yeni bir mekanizma geliştirilecek, bürokrasinin azaltılması sağlanacak.
- Bölgesel koşullar göz önünde bulundurularak başta imalat sanayiinde öncelikli sektörler olmak üzere yatırımlar için Hazine taşınmazlarının ekonomiye kazandırılması sağlanacak.
- Yatırım teşvik sistemi, yapılacak etki değerlendirmelerinden yararlanılarak amaç ve destek unsurları açısından sadeleştirilerek yeniden yapılandırılacak, yatırımlar katma değer, ithalat bağımlılığını azaltma, teknolojik kapasite, rekabet, araştırma ve geliştirme, yeşil ve dijital dönüşüm gibi unsurlar çerçevesinde değerlendirilerek önceliklendirilecek.
- Proje Bazlı Teşvik sistemi nitelikli yatırım konularına odaklanacak, nitelikli alanlardaki yatırımlar bütüncül bir şekilde desteklenecek.
- Sürdürülebilir büyümeyi desteklemek amacıyla ihracata yönelik katma değeri yüksek yatırımlara yönelik faaliyetlerde finansmana erişim koşulları iyileştirilecek.
- Yatırım odaklı girişimcilik ve ek yatırım fırsatlarının desteklenmesi kapsamında, girişim sermayesi fon kaynakları çeşitlendirilecek ve güçlendirilecek, devam destekleri ile başlangıç firmalarının ölçeklenmesi sağlanacak.
- Özel bankaların, yatırımları daha fazla desteklemeleri özendirilecek.

AFET RİSK YÖNETİMİNE HİZMET EDEN YERLİ YENİ TEKNOLOJİLER GELİŞTİRİLECEK

Program ile afet yönetiminin tüm süreçlerinde ilgili idari, hukuki, fiziki, teknik ve mali çerçevenin güçlendirilerek yerleşim yerlerinin afetlere karşı dayanıklılığının artırılması, afet risk ve zararlarının azaltılarak can ve mal kayıplarının asgari düzeye indirilmesi ile toplumun ve tüm kurum ve kuruluşların afet farkındalığının artırılması, olası afetlere hazırlıklı olunması planlanıyor. Bu kapsamda önceliklendirilecek bazı tedbirler şöyle olacak:

- Eğitim ve sağlık başta olmak üzere kamu hizmetlerinin sunulduğu yapıların afet ve olağanüstü durumlara karşı hazırlık durumu güçlendirilecek.
- Olası yeni afetlere karşı direnci artıracak gerekli kurumsal ve yasal düzenlemeler yapılarak kentsel dönüşüm çalışmaları hızlandırılacak, afetlere karşı dayanıksız yapı stokunun yeniden inşa sürecinde hukuki dayanağı güçlendirilmiş düzenlemeler hayata geçirilecek.
- Deprem, sel, heyelan, orman yangınları dahil afet risk yönetimine hizmet eden yerli yeni teknolojilerin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecek.
- Erken uyarı amaçlı veri analizini, afetlerin izlenmesini, komuta ve sevkiyatı sağlamak üzere yeni teknolojik imkânlardan faydalanılacak.
- Afet ve acil durumlara müdahaleye yönelik teknik ve beşeri kapasite geliştirilecek, kesintisiz güvenli haberleşme sisteminin altyapısının kurulumu tamamlanacak.
- Afet ve acil durumlarda kullanılacak toplanma ve barınma alanlarının standartları geliştirilecek ve sayıları artırılacak.
- Afet sonrası ihtiyaç duyulan malzeme ve ekipmanların tedariki yapılarak lojistik depolarda uzun süreli depo-
- lanabilmesi sağlanacak.
- Savunma sanayiinde geliştirilen teknoloji ve ürünlerin tarım, lojistik, hasar tespit, afet müdahale süreçleri gibi toplumsal fayda sağlayacak sivil alanlarda kullanımını yaygınlaştırılacak.
- Taşkınların etkilerinin asgari seviyeye indirilebilmesi, dere yataklarına yapılan müdahalelerin önlenmesi ve taşkın riskinin yapılacak tüm çalışmalarda dikkate alınması amacıyla gerekli mevzuat hazırlanacak, hatta bazında tahmin ve erken uyarı sistemleri geliştirilecek.
- Afet yönetimiyle bağlantılı sermaye piyasası ürünlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecek.
- Tüm afet tehlikelerini kapsayacak afet sigortası geliştirilerek yaygınlaştırılacak, zorunlu deprem sigortasının beyanı ve ödemesinin etkin takibi sağlanacak.

YEŞİL DÖNÜŞÜME YÖNELİK FİNANSMAN ARAÇLARI GELECEK

Program döneminde, 2053 net sıfır emisyon hedefi ve ulusal kalkınma öncelikleri doğrultusunda, sera gazı emisyon azaltımını destekleyen, iklim değişikliğine uyum kapasitesini artıran, rekabetçiliği ve verimliliği ön planda tutan, adil geçişi gözetilen ve küresel finansman kaynaklarından azami düzeyde faydalanarak ulusal teşvik mekanizmalarını geliştiren bir yaklaşımla ülkemizin yeşil dönüşüm süreci hızlandırılacak. Bunun için şu politika ve tedbirler hayata geçirilecek:

- İklim değişikliğiyle ilgili uygulamaların bütüncül bir biçimde ele alındığı temel mevzuat hazırlığı tamamlanacak.
- Ulusal Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) hukuki altyapısı tamamlanarak Avrupa

Birliği Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasına (SKDM) uyumlu bir yapıda geliştirilecek, geçiş dönemi etkin bir şekilde değerlendirilerek mali yükümlülük aşamasına yönelik gerekli hazırlıklar yapılacak.

- 2053 net sıfır karbon emisyon hedefi doğrultusunda uzun vadeli düşük emisyonlu kalkınma stratejisi, kalkınma planlarıyla uyumlu olacak şekilde hazırlanmasına yönelik çalışmalar yürütülecek.
- Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında firmalara yönelik kaynak, süreç ve enerji verimliliği ile dijitalleşme gibi konularda sektörel yol haritaları hazırlanacak, farkındalık artırma çalışmaları yürütülecek.

- Başta AB olmak üzere ihracat pazarlarında rekabetçiliğin artırılması ve tedarik zincirlerinde Türkiye'nin konumunun yükseltilmesi amacıyla Yeşil Mutabakat Eylem Planı güncellenecek.
- İklim değişikliği ile mücadele hedefleri doğrultusunda, sera gazı emisyonlarının izlenmesi ve fiyatlandırılması için altyapı oluşturulacak.
- Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması ve 2053 net sıfır emisyon hedefi kapsamında enerji dönüşümünü destekleyen enerji depolama, hidrojen ve karbon yakalama, kullanma ve depolama gibi teknolojiler ile mikro-şebeke yönetimi ve dijitalizasyonun geliştirilmesine yönelik Ar-Ge ve ye-

nilik faaliyetleri desteklenecek.

- AB'nin dögüsel ekonomi politikaları çerçevesinde hazırlıkları süren mevzuata uyuma ilişkin etki değerlendirmesi yapılarak Ulusal Dögüsel Ekonomi Eylem Planı hazırlanacak, sürdürülebilir üretim ve tüketim anlayışı çerçevesinde kaynak verimliliği ön planda tutularak maddesel geri kazanıma ve atık yönetimine öncelik verilecek, endüstriyel simbiyoz uygulamaları özendirilecek.
- Dögüsel ekonomi modelinin yaygınlaştırılması ve AB Yeşil Mutabakatı doğrultusunda imalat sanayiinde eko-tasarım ve sürdürülebilir ürünlere ilişkin mevzuat takip edilerek karbon ayak izi ve diğer çevresel göstergelerin hesaplanması, izlenmesi için mevzuat geliştirilecek, ihtiyaç duyulacak dijital altyapı desteklenecek.
- Sıfır atık uygulamaları yaygınlaştırılacak.
- Geri kazanılmış ikincil ürüne ait standartlar belirlenerek teşvik ve yönlendirme sistemi geliştirilecek, mevzuatta düzenlemeler yapılacaktır.
- Yeşil kamu alımları stratejileri geliştirilecek, yeşil dönüşümü destekleyen satın alma kriterleri belirlenecek.
- Çevreye duyarlı çok modlu taşımacılık terminalleri oluşturulacaktır.
- Yeşil liman uygulaması için teşvikler sağlanarak çevreye zararlı makine ve ekip-

manların kullanımı azaltılacaktır.

- Elektrikli araçların yaygınlaştırılması amacıyla şarj istasyon ağı geliştirilecek, özellikle yerli elektrikli araçların kullanımı desteklenecek.
- Sürdürülebilir orman yönetimi çerçevesinde orman varlığı korunup genişletilerek yeni yutak alanların oluşturulmasına devam edilecek, elverişli arazilerde endüstriyel plantasyon faaliyetleri sürdürülecek.
- Yeşil dönüşüme yönelik finansman imkânları artırılabilecek, mevcut destek mekanizmaları gözden geçirilecek, sürdürülebilir finans konusundaki kurumsal kapasite artırılarak yeşil finansman ekosistemi geliştirilecek.
- Bankacılık sektörünün sürdürülebilir bankacılık uygulamalarına geçişinin hızlandırılması ve iklim de-

ğişikliği kaynaklı finansal risklerin yönetimi için düzenlemeler yapılacaktır.

- Sermaye piyasalarında sürdürülebilirlik temelinde yeni düzenleme ve uygulamaların geliştirilmesiyle şirketlerin sürdürülebilirlik raporlama ilkeleri uluslararası standartlara uyumlu olarak güncellenecek, Çevresel, Sosyal ve Yönetimsel raporlamalarına yönelik üçüncü taraf güvence ve doğrulama sisteminin kurulması ve bu kapsamdaki verilerin oluşturulacak sisteme entegrasyonu sağlanacaktır.
- Çevresel, Sosyal ve Yönetimsel kriterler çerçevesinde uluslararası finans piyasalarına katılım hızlandırılacaktır, yeşil dönüşüme yönelik yenilikçi ve sürdürülebilir finansman araçları geliştirilerek yatırımların finansman ihtiyaçları karşılanacaktır.

Fayda Maliyet Analizi Yöntemleri Açısından Yerinde Tetkik Değerlendirmesine Eleştirel Bakış¹

Dr. Taşkın D. Yıldız

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi,
Maden Mühendisliği Bölümü

tdyildiz@atu.edu.tr

1. GİRİŞ

Günümüzde yatırım çakışmalarında özellikle maden ve enerji/altyapı yatırımları gibi farklı yatırımların çoklu kriterler kullanılarak karşılaştırılmaları gerekmektedir. Faydaların toplum açısından incelendiği ekonomik ve sosyal analizlerde yaygın olarak kullanılan ölçüt fayda maliyet analizidir (FMA)^{6,18}. FMA, alternatiflerin faydalarını ve maliyetlerini parasal olarak ölçmeye yarayan, kaynakların, yatırımlara yönlendirilmesinde kullanılan bir karar verme tekniğidir^{6,28}. Böylece FMA, tanımlanan kamu hedefleri doğrultusunda yatırım projelerinin alternatifleri de dikkate alınarak sağlayacakları net faydaları tanımlar ve değerlendirir^{14,26}. FMA'da doğru sonuçlar elde edilebilme-

si için zaman unsurunun dikkate alınması gerekmektedir⁴. Bunun için devlet, yatırımın maliyetini ve faydasını paranın şimdiki değerine göre hesaplayıp karar vermek zorundadır²⁵. “Net Bugünkü Değer (NBD)”, “Fayda/Maliyet Oranı (F/M)”, “İç Kârlı-

lık Oranı (İKO)”, yatırımların alternatifleri arasındaki ya da yatırım çakışmalarındaki karşılaştırmalarda en çok uygulanan FMA yöntemleridir. Yatırım çakışmalarının değerlendirildiği Yerinde Tetkik Heyeti raporlarında bu yöntemlerin uygulanıp

¹ Bu makale “Resources Policy” Dergisinde yayınlanan makalenin genişletilmiş bir kısmıdır. TMD Sektörden Haberler Bülteni’ndeki bu makaleye atf yapmak isteyenler belirtilen referansa³² atf yapılmalıdır.

uygulanmadığı yanı sıra, seçilen herhangi bir yöntemde paranın zaman değeri açısından değerlendirilmenin nasıl yapıldığı, fayda ve maliyetlerin hassas olarak hesaplanıp hesaplanmadığı soruları merak edilen konulardır. Bir önceki dergi sayısında³³ bir doğaltaş sahası ile bir hızlı tren projesinin çakışmasında Tetkik Heyeti tarafından yapılan ekonomik kamu yararı değerlendirmesi incelenmişti. Bu çalışmada ise, Tetkik Heyetinin² her iki yatırımı birbiriyle kıyaslamasında FMA'da kullandığı yöntemler incelenerek, Heyetin bu yöntemleri hangi açılardan gerçekleştirdiği değerlendirilmiştir. Böylece bu tür yatırım çakışmalarında yapılan yatırım karşılaştırmalarındaki uygulamalar için öneriler sunulmuştur. Heyetin yaptığı ekonomik kamu yararı değerlendirmesine dayanak olan FMA'da pratik olan ancak ayrıntılı olmayan bir yöntemin uygulanmış olduğu tespit edilmiştir. Tetkik Heyetinin yaptığı bu hesaplama ve yöntem uygulaması, FMA'da uygulanması gereken yöntemlerle kıyaslanmıştır.

2. FMA Yöntemleri Açısından Tetkik Heyeti Değerlendirmesine Eleştirel Bakış

2.1. FMA yöntemleri

FMA'nın yapıldığı eski dönemlerde bu analizlerde sadece vergilendirmeye dayalı hesaplamalar yapılmaktaydı²². Günümüzde ise FMA için çeşitli yöntemler uygulanmaktadır²⁶. Bu yöntemler şu şekilde sıralanabilir^{18,19}: NBD, F/M ve İKO. NBD, F/M ve İKO yöntemlerinin tamamı bir projenin faydalarının ve

maliyetlerinin bugünkü değere indirgenerek karşılaştırılması ilkesine dayanmaktadır. NBD ve F/M analizlerinde faydalar ve maliyetler belirli bir indirgeme oranı (i) ile bugünkü değerine getirilirken, İKO yönteminde ise yatırımın kârlılığını gösteren faiz oranı (ir), yani NBD'yi sifıra eşitleyen iskonto oranı bulunmaktadır. Bu teknikler çerçevesinde yapılan analizlerin sonuçlarına göre projelerin kabul ve red edilme ölçütleri şöyledir¹⁹: $i < ir$ & $NBD > 0$ & $F/M > 1$ (Kabul), $i = ir$ & $NBD = 0$ & $F/M = 1$ (Kabul & Red sınırında), $i > ir$ & $NBD < 0$ & $F/M < 1$ (Red). Tek bir proje değerlendirilirken bu yöntemlerin ta-

mamı genelde aynı sonucu vermektedir^{18,19}.

2.1.1. Net bugünkü değer

Bir yatırım projesi için yapılan tüm harcamalar genellikle bir yıl içerisinde gerçekleşmez. Bu harcamalar projenin yapımı sırasında dönem dönem ortaya çıkar. Ayrıca, yapılan projeden beklenen gelirler de dönem dönem tahsil edilir. Farklı dönemlerde elde edilen bu gelirler ve yapılan giderler aynı değerlerde olmaz. Bu yüzden bu değer farkları türdeş zaman dilimlerinde incelenmelidir. Bu suretle projenin ekonomik ömrünün ve bu ömür içerisinde elde edile-

2 Yüksek hızlı tren projesine ilişkin FMA yapıldığı bu projenin ÇED raporunda belirtilmiştir²¹. Ancak, bu rapor edinilememiştir. Bu nedenle bu makalede sadece Tetkik Heyetinin analizi değerlendirilmeye alınarak yorumlanmıştır.

cek gelirlerin ve yapılacak maliyetlerin tahmin edilmesi gerekmektedir¹⁶. NBD, önceden belirlenmiş bir iskonto oranı (yatırımdan beklenen asgari iç kârlılık oranı) üzerinden, yatırım harcamalarını ve yatırımın sağlayacağı nakit girişlerini aynı zaman noktasına indirgeyerek aralarındaki farkın hesaplanması olarak tanımlanabilir^{2,5,9,10,31}. Paranın zaman değerini ya da yatırım riski gibi diğer etmenleri yansıtmak için gelecek ödemelerin değerinin iskonto edilmesine şimdiki değer denilmektedir. NBD, nakit girişlerinin şimdiki değerinden nakit çıkışlarının şimdiki değerinin çıkarılması ile bulunur. NBD'nin pozitif ve yüksek olması istenir. Tek proje mevcut ise NBD'nin pozitif olması kabul için zorunlu gerekliliktir. Ancak, değerlendirilen proje sayısı birden fazla ise, bu durumda NBD'si en büyük olan proje tercih edilir^{7,8,9,20,24}. Değerlendirme sonucu, uygulanacak iskonto oranından önemli ölçüde etkilenmektedir¹⁶. Projenin finansmanı borçlanmadan sağlanmış ise³, TCMB'nin uzun dönem borçlar için uyguladığı faiz oranı, iskonto oranı olarak kullanılmalıdır. Yatırımın kârlılığını ölçmek için kullanılan NBD'nin başlıca avantajı, projenin ekonomik ömrünü göz önünde tutmasıdır. Ayrıca projenin gelecekteki nakit akımlarını, bugünkü değere indirgemekle, zaman tercihlerini de göz önünde tutar. Diğer yandan belirli bir iskonto oranı kullanarak sermayenin fırsat (alternatif) maliyetini de dikkate alır².

2.1.2. Fayda/maliyet oranı

3 Proje kapsamında ihtiyaç duyulan finansman kaynağının TCDD'nin öz kaynaklarından karşılanması öngörülmüştür²¹. Bu durum ayrıca bir finansman maliyeti oluşmayacağı anlamına gelmektedir.

F/M'de yatırımın tüm ömrü boyunca yapılacak olan harcamalar ve elde edilecek faydalar günümüz değerine indirgenmekte ve bir fayda/maliyet oranı hesaplanmaktadır. Değerlerin bugüne indirgenmesi sayesinde fayda ve maliyetler parasal olarak karşılaştırılabilir hale gelmektedir. Böylece hangi yatırımın daha verimli olup olmadığına karar verilmektedir. Faydaların bugünkü değeri, maliyetlerin bugünkü değerinden büyük ise tek başına yatırımın yapılmasına karar verilebilir: $F/M = (\text{Faydaların NBD'si}) / (\text{Maliyetlerin NBD'si}) > 1$. Söz konusu karar, iki veya daha fazla proje arasında olduğunda ise oranı daha büyük olan projenin yatırıma daha elverişli olduğu sonucuna varılmaktadır^{6,19}.

2.1.3. İç kârlılık oranı

İKO, bir yatırım projesinin gelecek yıllarda sağlayacağı faydaların bugünkü değerlerinin toplamını, yatırım harcamalarının bugünkü değerlerinin toplamına eşitleyen iskonto oranının bulunmasıdır²⁹. İKO, bir yatırım projesinin NBD'sini sifıra eşitleyen iskonto oranı olarak da tanımlanmaktadır. Böylece, bu yöntem NBD'nin farklı bir şekilde uygulaması olarak ortaya çıkmaktadır. Bu yöntemde $NBD=0$ 'dır. Yatırımın NBD'sini sifıra eşitleyen bir (r) oranı tespit edilir. Bulunan "r" iskonto oranı pozitif ise "r" değeri artırılarak denemeye devam edilir. Eğer değer negatif çıkarsa o zaman "r" iskonto oranı azaltılmalıdır. Sonuç olarak $NBD=0$ oluncaya kadar denemeye devam edilmelidir. "r" iskonto oranı yatırımcının yatırım projesinden beklediği kârlılık oranından büyük olması durumunda proje kabul edilir. Al-

ternatif projelerde ise verimliliği (r) büyük olan proje tercih edilir^{9,10,16,30}. İKO'nun, diğer karşılaştırma yöntemleri ile birlikte dikkate alınması gerekir²⁹.

2.2. Paranın zaman değeri açısından değerlendirme

Proje, başlama ve bitiş zamanları belli olan ve yapılacak işlerin belirli bir düzen içerisinde nasıl ve hangi zaman aralıklarında yapılacağını gösteren bir plan türüdür³⁰. FMA yapılması düşünülen kamu yatırım projelerinin gelecekteki faydaları ve maliyetleri parasal olarak tanımlandıktan sonra, her proje için faydaların ve maliyetlerin karşılaştırılması yapılabilir ve karara varılabilir. Toplam faydaların ve maliyetlerin basit karşılaştırılması ile bir sonuca varılamaz. Çünkü zaman faktörü işin içine girmektedir. Yatırımların faydaları gelecekte birbirlerinden kopuk olarak farklı zamanlarda oluştuğu gibi; yatırımın maliyeti de başka bir dönemde ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle zaman faktörünün FMA içerisindeki yeri ortaya konmalıdır. Faydaların ve maliyetlerin bugünkü değerini etkileyen faktörler projenin ömrü, elde edilecek faydaların/maliyetlerin büyüklüğünün zaman içindeki dağılımı ve kullanılan iskonto oranıdır^{11,25}. Proje ömrünün doğru tahmin edilmemesi fayda ve maliyetlerin doğru tahmin edilememesine neden olur. Maliyetlerin ağırlıklı bölümü yatırım maliyetleridir ve bu maliyetler çoğunlukla ilk yılları kapsamaktadır. Proje ömrünün gereğinden kısa tutulması faydaları gerçekte olduğundan küçük gösterebilecek, uzun tutulması ise faydaların gerçektekinden fazla çıkartabilecektir. Projeye ilgili bir karar verebilmek için,

proje ömrü boyunca her yıla ait fayda ve maliyet düzeylerini belirlemek gerekmektedir. Ulaşım projelerinin ömrünü tahmin etmek oldukça zordur^{18,19}. Genel olarak demiryolu yatırımlarının değerlendirilmesinde üst yapıdaki (ray, travers) ekonomik ömür dikkate alınarak ~30 yıllık bir işletme dönemi belirlenmektedir²¹. Tetkik heyeti değerlendirmelerinde de yüksek hızlı tren işletme projesinin ömrünün 30 yıl olacağı belirtilmiştir. Bu ömrün optimum olarak hesaplandığı varsayımıyla 30 yıl sürecek yüksek hızlı tren işletme projesi döneminde sağlanacak ekonomik kamu yararı ile maden sahalarında üretim sonucu ortaya çıkacak yıllık katma değer kıyaslaması yapılmıştır. Proje analiz tekniklerinde, tek bir dönemin inceleme konusu olduğu analiz teknikleri “statik analiz”, çok yıllık durumların incelendiği analizler ise “dinamik analiz”lerdir. Tetkik Heyeti raporunda dinamik analizlerin kullanılmadığı anlaşılmaktadır.

Maliyetlerin hesaplanmasında faydalarda olduğu gibi ilk yıl fiyatları esas alınır. Genel fiyatlar seviyesinin göstereceği artışlar hesapları zedelemesiz. (Çünkü önemli olan projenin toplum için reel maliyetidir). Dolayısıyla, ilk yıl fiyatlarının alınması amaca uygundur²³. Benzer olarak, Tetkik Heyeti raporunda da paranın zamansal değeri açısından ilk yılın baz alındığı anlaşılmaktadır. Madenin ocak başı satış fiyatı 2018 yılına güncellenmiş, ve bu fiyat üzerinden devletin devlet hakkı kaybı hem işletme ömrü açısından toplam olarak, hem de yıllık olarak (2018 yılı baz alınarak) verilmiştir. Böylece paranın değer kaybı hesabı yapılmadan sadece 2018 yılı

baz alınarak, söz konusu yıl için tüm kıyaslamaların yapılması tercih edilmiştir. Tren projesinin de 2023 yılına kadar faydasının oluşmayacağı varsayılmaktadır. İlk yıllar inşaat faaliyetleri için gereklidir. Dolayısıyla bu yıllarda tren projesi fayda yaratmayacaktır.

Özellikle aynı türden projelerin faydalarını ve maliyetlerini karşılaştırabilmek için, gelecek yıllara ait fayda ve maliyetleri şimdiki değerlerine çevirmek gerekir. Bunun için de yatırım projesinin gelecek yıllara ait fayda ve maliyetleri toplumsal iskonto oranı üzerinden şimdiki değerlerine indirgenir⁴. Toplumsal iskonto oranı, gelecek yıllara yayılan fayda ve maliyetlerin bugünkü değerlerinin hesaplanmasında kullanılmaktadır². Toplumsal iskonto oranına farklı bir yaklaşım da literatürde toplumsal alternatif maliyet olarak bilinmektedir. Bu yaklaşıma göre, herhangi bir kamu projesini yönlendiren kaynaklar, ekonomide diğer bazı projelerden vazgeçilmesini gerektirir. Bu nedenle, kaynakların toplum açısından en iyi biçimde kullanılabilmesi için söz konusu kamu projesinin kazancının en az vazgeçmek zorunda kalınan alternatif projenin kazancına eşit olması gerekir. Alternatif projenin getiri oranı, örneğin “k” ise, düşünülen kamu projesinin de, en azından “k” oranında getiri sağlaması beklenir. Burada toplumsal iskonto oranı “k” oranı olacaktır. “k” oranı, alternatif proje yerine kamu projesine karar verilmesinin topluma olan maliyetini yansıtmaktadır. Toplumsal iskonto oranı üzerinde henüz bir görüş birliğine varılmış değildir. Toplumsal iskonto oranına, toplumsal alternatif maliyet yönünden ya-

pılacak bir yaklaşım önemli uygulama zorluklarıyla karşı karşıyadır. Bu durumda toplumsal iskonto oranının saptanmasında hangi yaklaşımın kullanılacağı bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konuda Marglin bir öneri ileri sürmektedir. Marglin yaklaşımının temeli, bir kamu yatırımının özel kesimde belirli bir yatırım ve tüketim harcamasından vazgeçmek maliyetiyle gerçekleşebileceği varsayımına dayanmaktadır. Bu varsayıma göre kamu yatırımının alternatif maliyeti saptanırken, vazgeçilen özel yatırım ve tüketim nedeniyle toplumun yoksun kaldığı yararları dikkate almak gerekir^{2,17}. Bu yaklaşımda faydalar, bir projenin ekonomiye katkısını gösterir; maliyetler ise proje dolayısıyla vazgeçilen faaliyetlerin ekonomiye yapabileceği katkıyı ifade eder. Diğer bir ifadeyle, bir yatırımın maliyeti alternatif kullanımların faydasına, yani burada kullanılan kaynakların başka alanlarda kullanıldıkları takdirde yaratacakları değere eşittir²⁷. Vazgeçilen alternatif projeyi, yıllar önce madencilik faaliyetine başlamış ve üretimini/yatırımlarını artırmayı hedefleyen maden işletmesi olarak da düşünebiliriz.

2.3. Fayda ve maliyetler hassas olarak hesaplanabildi mi?

Fayda ve maliyetlerin kavramları ve türleri bulunmaktadır. Yine, fayda ve maliyetlerin karşılaştırılması için parasal olarak tanımlanması gerekmektedir. Ancak, uygulanacak projelerde faydaları ve maliyetleri her zaman parayla ifade etmek mümkün değildir^{2,22}. Sorun, faydaların ve maliyetlerin parasal olarak nasıl ifade edileceğidir.

Faaliyet gelirleri, zaman faydaları, kaza maliyetlerini azaltmaya, istihdama ve turizme etkisi, ulaşım projelerinin ölçülebilir doğrudan faydaları olarak sıralanabilir. Ticarete, kültürel etkilere ve ulaşım etkisi gibi ölçülmesi çok zor -hatta çoğu zaman mümkün olmayan- faydalar ise ulaşım projelerinin dolaylı faydaları olarak sıralanabilir¹⁸. Projenin faydalarının tam olarak bulunabilmesi için projenin var olduğu durum ile projenin olmadığı durumu karşılaştırmak gerekir. Burada sadece projeye atfedilebilecek değişikliklerin ve gelişmelerin hesaplara girmesi gerekir²⁵. Faydaların ölçülmesi, maliyetlerin hesaplanmasından daha zor bir konudur^{1,12}. FMA konusunu en çok ilgilendiren faydaların nakit değerinin ölçülmesidir. Üretilen mal ve hizmetlerin sağladığı faydaların ölçülmesi hizmetin getirdiği faydaların nakti değerlerle ölçülmesi imkanına bağlıdır³. Ekonomik koşullardaki değişiklikler, veri yetersizliği, gölge fiyatlar gibi nedenlerle birçok kamu hizmetinde fayda ve maliyetler tam olarak hesaplanamamaktadır. Özellikle elde yeterli veri olmadığı için hesaplamalarda belirsizliklerin artması söz konusu olabilmektedir². Bu analizde -eğer sosyal FMA yapılıyor ise her iki yatırımın birbirine göre sosyal faydaları kıyaslanmalıdır. Maliyetlerin en büyük kalemini oluşturan başlangıç maliyetlerinden ve daha sonra finansal, yıllık ve dönemsel maliyetler yanı sıra, parasallaştırılması görece daha zor olan, görsel etkilerden, gürültüden, arazi kullanımından, ekosisteme olan etkilerden, çevresel maliyetlerden, istihdam ve halk sağlığı gibi sosyo-ekonomik maliyetlerden

de bahsedilmelidir⁶. Nitekim ekonomik ve sosyal analizlerde, göz önünde bulundurulacak olan husus faydaların yani projenin topluma sağladığı katma değerlerdir. Bu katma değerlerin bazıları şunlardır: Projenin istihdama etkisi, döviz kazandırıcı etkisi, bölgesel kalkınmaya etkisi, toplumun gelir dağılımına etkisi, kamu finansmanına etkisi, dışsal etkileri (çoğaltan etkisi) şeklinde sıralanabilir¹⁹. Tetkik Heyeti raporunda bunlardan özellikle sadece ilk ikisine vurgu yapıldığı göze çarpmaktadır. Maden işletmesinde 8 personel istihdamı kaybı oluşacağı belirtilmiştir. Ancak, bu personele için kıdem tazminatı verileceğine raporda yer verilmemiştir⁴. Yüksek hızlı tren projesinin ise yapım aşamasında 2000, işletme döneminde ise 500 kişinin istihdam edileceğine yer verilmiştir. Tahmini maaşlarına ve sosyal faydalarına ise yer verilmemiştir. Tren projesinin yalnızca mevcut Nevşehir turizmde ek olarak oluşturacağı tahmini %20'lik ekonomik faydasına yer verilmiştir. Şüphesizki bu fayda projenin en büyük faydasıdır. Bunun dışında elbette karayolunda kaybedilen zamanlar, yakıt giderleri, çevreyi kirleten araç egsoz gazları⁵ gibi sosyal maliyet kayıpları önlenmiş olacaktır³². Proje için yapılacak yatırım harcamaları sayesinde yatırımın yapılmaması durumunda diğer ulaşım sistemlerine yapılacak yatırımlardan sağlana-

cak kazançlar olacaktır²¹. Ayrıca karayolu işletme, yol bakımı-onarımı giderlerinde tasarruf, ve trafik kazalarında azalma gibi faydaları olacaktır^{1,27}.

Üretilen mal ve hizmetlerin kaybolması nedeniyle devletin 1.832.850 TL/yıl devlet hakkından ve ayrıca birtakım vergilerden mahrum kalacağı, maden rezervinin satışı sonucunda 448.800.000 TL katma değer kaybı oluşacağı belirtilmiştir^{13,15}. Madenin katma değeri Tetkik Heyeti raporunda sadece madenin hammadde satış fiyatına indirgenmiştir. Bu toplamın sanayide işlenmesi, geliştirilmesi sonucu oluşacak katma değer hesaba katılmamıştır. Ekonomik kamu yararı kıyaslaması (ya da FMA) sadece madenin rezervi, madenin toplam rezervinin satışıyla elde edilecek devlet hakkı ve vergi kayıpları açısından değerlendirilmiştir. Burada, söz konusu maden rezervi maden işletme ruhsat başvurusunda işletme projesinde belirtilen ve Tetkik Heyeti tarafından tasdik edilen rezervdir. Bu rezerv uluslararası rezerv rapor standartlarına uygun olarak hesaplanan maden rezervi değildir. Bu durum madencilik lehinde, maden şirketinin kâr kaybının ve devletin mahrum kaldığı devlet hakkının daha yüksek çıkmasına sebebiyet vermiş olabilir (Elbette, tam tersi de olabilir).

Kamu projelerinin karşılaştığı mali, hukuki ve idari sınırlamalar nedeniyle, bir yatırım projesinden elde edilecek faydanın hangi koşullar altında toplumun her kesimine veya projenin yapılacağı bölgede yaşayanlara ne kadarlık bir fayda sağlayacağını belirlemek oldukça zordur. Bununla birlikte kamu faaliyet-

4 Maden işletmesinin kapatılmasıyla birlikte oluşacak ciddi bir maliyet kalemi de kıdem tazminatlarıdır. Bu işten çıkarma, iyimser bir tahminle ortalama kişi başı 20.000 € tazminat varsayımıyla 2018 yılında toplam 160.000 € (~750.000 TL) kıdem tazminatı ödemesine neden olabilecektir. Bu durumun tetkik heyeti raporunda hesaba katılmadığı anlaşılmaktadır.

5 Ülkemizde henüz, çevresel faktörlerin para ile ifade edilecek ve genel kabul görmüş verisi bulunmamaktadır²¹.

lerine FMA tekniğini uygulamak söz konusu olsa bile, faaliyetlere ilişkin projeleri gerçekleştirecek idari birimlerin farklı sorumluluk alanları içinde yer alması nedeniyle, tam anlamıyla projeden istenilen sonuçlar alınamayabilmektedir². Bunun sonucunda birçok yatırımda fayda beklenildiği yerde zarar etme olasılıkları da olabilmektedir³. FMA ile yatırım projelerinin değerlendirilmesinde öngörülen sonuçlar her zaman aynen gerçekleşmeyeceği için değerlendirilmede risk ve belirsizlik faktörlerinin de dikkate alınması gerekir²⁵. Örneğin yüksek hızlı tren projesi için beklenmeyen giderler olabilir mi? Arazinin zemininin beklenenden farklı davranışlar sergilemesi ileriki yıllarda beklenmeyen maliyetler oluşturabilir mi? Hızlı tren projesine ilişkin ÇED raporunda bu projenin her kesiminin yatırım maliyetine yer verilmiştir. Hızlı tren yatırımının ilk yatırım maliyetleri şüphesizki toplam maliyetler içindeki en büyük payı oluşturmaktadır. Ancak, işletme giderleri hakkında herhangi bir bilgi verilmemiştir.

3. Sonuç ve Öneriler

Tetkik Heyetinin ya da TCDD'nin yaptırdığı FMA'da çalışmada belirtilen analiz yöntemlerinden çok ayrıntılı bir analiz yapılmasına gerek kalmadan karar alındığı söylenebilir. Çalışmada her ne kadar yüksek hızlı tren projesinin FMA'sına ulaşılamamış olsa da, bir önceki dergi sayısında³³ da incelendiği üzere, Tetkik Heyeti raporunda yapılan yatırım karşılaştırmasında aslında çok pratik bir FMA yapılmış olduğu ortaya çıkmaktadır.

İncelenen maden-demiryolu çakışmasında FMA için uygulanan yöntemlerden F/M ve İKO yöntemi

uygulanmamıştır ya da uygulandığına ulaşılamamıştır. NBD yöntemi uygulanmış, yatırımların maliyetleri ve faydaları 2018 yılına indirgenerek karşılaştırılmıştır. Maden yatırımının faydaları olarak özellikle devlet hakkı ve diğer vergiler göz önüne alınmıştır. Demiryolu yatırımının ise özellikle turizmde yaratacağı katkı dikkate alınmıştır⁶. Bu yatırımlar arasında ikincisi baskın çıktığı için, karayolunun daha az kullanılması halinde yol bakım giderlerinin oluşmayacak olması ve kazaların azalma oranı, demiryolu işletmesinden sağlanacak gelirler gibi hesaplanabilme özelliği olan faydaların yapılan FMA'da dikkate alınmasına gerek görülmediği anlaşılmaktadır.

KAYNAKLAR

- [1] Adler, A.H., 1975. Ulaştırma projelerinin ekonomik değerlendirilmesi. El kitabı örnek etüdüleri. Çeviren: C. Cahit Yalçın. KGM Yayın no: 223, Ankara, 184 s.
- [2] Aktan, C.C., Sakal, M., 1999. Kamu yatırım projelerinde israfa ortadan kaldırmak ve rasyonel karar almak için fayda maliyet analizi. Yeni Türkiye Dergisi, 26, 103-119.
- [3] Alpaslan, F., 1977. Fayda - maliyet analizlerinin teorik yapısı. İşletme Dergisi (Atatürk Üni. İşletme Fak. Araştırma Ens.), 2 (4), 11-44.
- [4] Ataç, E., 1978. Fayda-maliyet analizi. Eskişehir İktisadi Ticari İlimler Akademisi Dergisi, 14 (1), 246-267.
- [5] Balçık, B., 2003. Yatırım projelerinin hazırlanması ve değerlendirilmesi. Nobel Basımevi, ISBN: 9789755914602, 2. Baskı, 119-148.
- [6] Bali, T.Z., Erbaş, B.Ç., Akın, Z., Akarsu, G., 2012. Bir sosyal fayda/maliyet analizi: Soma-A santrali özelinde kömür ve rüzgâr alternatifi. İktisat İşletme ve Finans, 27 (311), 41-82.

[7] Boardman, A.E., Greenberg, D.H., Vining, A.R., Weimer, D.L., 2014. Cost-benefit analysis: concepts and practice. The Pearson Series in Economics, 3rd edition, ISBN: 978-81-317-1749-3, New Jersey.

[8] Campbell, H.F., Brown, R.P.C., 2016. Cost-benefit analysis: Financial and economic appraisal using spreadsheets. Routledge, 2nd edition, ISBN: 978-1138848801, New York.

[9] Cesur, A.M., 2006. Proje değerlendirme yöntemleri ve kullanılan enstrümanlar. Ankara, 34 s.

[10] Çınar, Y., 2009. Finansal analiz. 114 s.

[11] Davisson, W.I., 1964. Public investment criteria. Land Economics, 40 (2), 153-162.

[12] Dupuit, J., 1969. Bayındırlık işlerinde faydanın ölçülmesi. Çeviren: Nafia Somel, Maliye Enstitüsü Tercümeleme, 4, 65-99.

[13] Erdem, A., Odabaşoğlu, M., Köse, K., Yavuz, Ş., Çiçekçi, H., Ünal, M., Özyazgan, A.T., 2018. Aksaray ili sınırları dahilinde bulunan TCDD Genel Müdürlüğü'ne ait Er: 3356052 sayılı Aksaray-Kayseri Demiryolu Nevşehir Ripaj Hattı Projesinin Makamın 18.01.2018 tarih ve 800106 sayılı Olurlar karar gereği gerçekleştirilen mahallinde tetkik raporu. ETKB, MİGEM, 23 s.

[14] Ergen, Z., 2008. Kamu kesimi yatırım projelerinin değerlendirilmesinde fayda-maliyet analizi tekniği ve Türkiye'de uygulanabilirliği. Çukurova Üni. Sosyal Bil. Ens. Dergisi, 17 (2), 115-132.

[15] ETKB, 2017. Yatırım gider değer tespiti hesaplamalarında kullanılan metodoloji görüş raporu. T.C. ETKB.

[16] Gedik, T., Akyüz, K.C., Akyüz, İ., 2005. Yatırım projelerinin hazırlanması ve değerlendirilmesi (iç karlılık oranı ve net bugünkü değer yöntemlerinin incelenmesi). Bartın Orman Fak. Dergisi, 7 (7), 51-61.

[17] İşgüden, T., 1980. Kamu ya-

⁶ Bir önceki dergi sayısına bakınız³³.

tırım projelerinin değerlendirilmesinde fayda-maliyet analizi. İstanbul, 213 s.

[18] İşler, İ., 2018. Kamu kaynaklarının etkin kullanımında fayda-maliyet analizinin uygulanmasına bir örnek: Denizli Havalimanı Projesi. Pamukkale Üni. Sosyal Bil. Ens., doktora tezi, Denizli, Türkiye, xii+137 s.

[19] Karayılmazlar, E., İşler, İ., 2019. Kamu yatırım projelerinde fayda maliyet analizi. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 35, 65-82.

[20] Khan, M.Y., 1993. Theory & problems in financial management. Boston: McGraw Hill Higher Education, ISBN: 9780074636831.

[21] MGS, 2019. T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü Kayseri-Nevşehir-Aksaray-Konya-Antalya hızlı tren demiryolu projesinin nihai ÇED raporu. MGS Proje Müşavirlik Mühendislik Ticaret Ltd. Şti., Ankara.

[22] Musgrave, R.A., 1969. Cost

benefit analysis and the theory of public finance. Journal of Economic Literature, 7 (3), 797-806.

[23] Prest, A.R., Turvey, R., 1965. In cost benefit analysis: A survey. The Economic Journal.

[24] Rosen, H.S., Gayer, T., 2005. Public finance. Eight edition, McGraw-Hill. ISBN: 9780073511283.

[25] Şataf, C., 2011. Enerji sektöründe kamu yatırımlarında fayda maliyet analizi uygulanması: Hidroelektrik santralleri örneği. Süleyman Demirel Üni. Sosyal Bil. Ens., doktora tezi, 388 s.

[26] Şataf, C., 2014. Fayda-maliyet analizinde uygulamada karşılaşılan güçlükler: Fayda ve maliyetin belirlenebilme sorunu. Süleyman Demirel Üni. İktisadi ve İdari Bilimler Fak. Dergisi, 19 (1), 107-123.

[27] Şenatalar, B., 1972. Kamu yatırımlarında fayda-maliyet analizi. Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul.

[28] Tokatlıoğlu, M.Y., 2005. Fay-

da maliyet analizi. Aktüel Akademik Yayınları, İstanbul.

[29] Tunç, A., 2003. Trafik mühendisliği ve uygulamaları. ISBN: 9789758784035, Asil Yayın, 1. Baskı, 790 s.

[30] Ünalı, O.R., 2009. Çevresel değerlendirme yöntemleri ile altın madenciliğinin fayda-maliyet analizi. Hacettepe Üni. Fen Bil. Ens., 110 s.

[31] Üstündağ, E., 2005. Yatırım projeleri değerlendirme kriterleri. Yunus Araştırma Bülteni, 5 (3), 5-7.

[32] Yıldız, T.D., 2021. Overlapping of natural stone mining field with high-speed train project in Turkey: Was the economic public benefit evaluation made sufficiently? Resources Policy, 74, 102241. DOI: 10.1016/j.resourpol.2021.102241

[33] Yıldız, T.D., 2023. Doğaltaş sahası ile tren projesinin çakışması: Ekonomik kamu yararı değerlendirmesi yeterince yapıldı mı? Türkiye Madenciler Derneği Sektörden Haberler Bülteni, 95, 74-80.

Sektörden Haberler Bülteni

MADEN

Farklı bir okuma deneyimi ile
Artık Dijitalde...

Yumpu

Sadece okuma!
**İZLE...
PAYLAŞ...**

www.tmd.org.tr

TMD

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ
MINERS ASSOCIATION OF TÜRKİYE

**Önce insan
ve çevre
sonra madencilik**

TÜPRAG, 1986 yılından bu yana Türkiye'nin değerli madenlerini gelişmiş teknoloji ve uzman ekibiyle, ülke ekonomisine kazandırıyor.